

**Stichting Oranjewoud Festival
Fok 78
8441 BR HEERENVEEN**

Jaarrekening 2025

Stichting Oranjewoud Festival

Fok 78
8441 BR HEERENVEEN

Jaarrekening 2025

INHOUDSOPGAVE		Pagina
1.	Bestuursverslag	
1.1	Bestuursverslag	4
2.	Jaarrekening	
2.1	Balans per 31 december 2025	6
2.2	Staat van baten en lasten over 2025	8
2.3	Toelichting op de jaarrekening	10
2.4	Toelichting op de balans	14
2.5	Toelichting op de staat van baten en lasten	18
3.	Bijlagen	
3.1	Staat van de vaste activa	22
3.2	Jaaropstelling omzetbelasting	24
3.3	Bestuursverslag	25

1. RAPPORT

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Bestuursverslag

Vanwege de grootte van het bestuursverslag is ervoor gekozen om deze als bijlage op te nemen. Het bestuursverslag is opgenomen als bijlage 3.3 vanaf pagina 26.

2. JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2025

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2025		31 december 2024	
	€	€	€	€
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Inventaris	-	-	2.222	2.222
Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Handelsdebiteuren	518		2.235	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	16.207		13.813	
Overige vorderingen	61.491		60.327	
		78.216		76.375
<i>Liquide middelen</i>		221.422		35.175
Totaal activazijde		<u>299.638</u>		<u>113.772</u>

Heerenveen,
Stichting Oranjewoud Festival

Stichting Oranjewoud Festival te Heerenveen

2.1 Balans per 31 december 2025

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2025		31 december 2024	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Algemene reserve	32.380		-12.454	
Bestemmingsreserve	53.893		-	
		86.273		12.454
<i>Vastgelegd vermogen</i>				
Bestemmingsfondsen	36.865		25.571	
		36.865		25.571
Kortlopende schulden				
Handelscrediteuren	13.877		20.167	
Overige schulden	8.500		16.000	
Overlopende passiva	154.123		64.488	
		176.500		100.655
Totaal passivazijde		<u>299.638</u>		<u>113.772</u>

Heerenveen,
Stichting Oranjewoud Festival

2.2 Staat van baten en lasten over 2025

	2025	Begroting 2025	2024
	€	€	€
Baten			
1 Publieksinkomsten; recettes Nederland	136.787	135.900	163.845
2 Sponsorinkomsten	96.304	98.830	104.430
3 Overige inkomsten	204.127	276.595	174.449
4 Totaal Directe opbrengsten (som 1 t/m 3)	437.218	511.325	442.724
6 Overge bijdragen uit private middelen	272.276	257.000	181.898
7 Subtotaal Eigen Inkomsten	709.494	768.325	624.622
8 Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	477.583	461.032	201.396
9 Meerjarige subsidie provincie	182.416	190.973	136.403
10 Meerjarige subsidie gemeente	50.301	50.301	29.010
11 Incidentele bijdragen/subsidies uit publieke middelen	5.506	36.659	-
13 Subtotaal Publieke Subsidies en Bijdragen	715.806	738.965	366.809
14 Totale Baten	1.425.300	1.507.290	991.431
Lasten			
1 Beheerslasten personeel	196.844	171.600	162.281
2 Beheerslasten materieel	49.686	42.747	36.488
3 Totale beheerslasten	246.530	214.347	198.769
4 Activiteitenlasten personeel	514.880	542.635	401.958
5 Activiteitenlasten materieel	552.748	631.243	428.399
6 Totale activiteitenlasten	1.067.628	1.173.878	830.357
7 Totale lasten	1.314.158	1.388.225	1.029.126
8 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	111.142	119.065	-37.695
9 Saldo rentebaten/lasten	-1.121	-	-427
10 Saldo bijzondere baten/lasten	-	-	-
11 Exploitatieresultaat	110.021	119.065	-38.122
Bestemming resultaat:			
Stichtingskapitaal	47.156	-	-54.011
Bestemmingsreserve locatiemuziek	13.000	-	-
Bestemmingsreserve fair pay	13.000	-	-
Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2021-2024	-	-	15.889
Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2025-2028	36.865	-	-
	110.021	-	-38.122

2.2 Staat van baten en lasten over 2025

	2025	Begroting 2025	2024
	€	€	€
Werkzame personen in FTE			
Aantal uren per werkweek 1 FTE = 38 uur	Aantal uren	Aantal personen	Bedrag
Werknemers in vaste dienst	-	-	-
Werknemers in tijdelijke dienst	-	-	-
Inhuur zzp/freelancers	8.508	36	339.554
Overige werkzame personen (inhuur)	-	-	-
Stagiairs	120	6	-
Vrijwilligers	1.360	170	-

Toelichting:

Oranjewoud Festival heeft geen werknemers in dienst. In het bestuursverslag staat onder het hoofdstuk 'organisatie' een uitgebreide toelichting op de samenstelling van het team.

Het aantal uren is een realistische inschatting.

Musici die tijdens het festival optreden en inhuur van externe partijen zoals het administratiekantoor en de accountant zijn hier buiten beschouwing gelaten, omdat we dit niet als medewerkers of teamleden van de organisatie beschouwen.

Heerenveen,
Stichting Oranjewoud Festival

2.3 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Oranjewoud Festival, statutair gevestigd te Heerenveen, bestaan voornamelijk uit:

- het organiseren van voor het publiek toegankelijke concerten op bijzonder (erfgoed)locaties in Oranjewoud, en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevordelijk kan zijn.

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Fok 78 te Heerenveen.

Continuïteit

De verwachting is dat het geheel van de activiteiten van de Stichting Oranjewoud Festival, waaraan de activa en passiva dienstbaar zijn, wordt voortgezet. Deze jaarrekening is derhalve opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. In het bestuursverslag geven we een nadere toelichting op de risico's waar we rekening mee houden en de verwachtingen voor de komende jaren.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Oranjewoud Festival, statutair gevestigd te Heerenveen is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 51205335.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Oranjewoud Festival zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Kleine Organisaties-zonder winststreven (RJK C1).

Met inachtneming van de eisen aan de verslaggeving en voorgeschreven modellen volgens het Handboek verantwoording Meerjarige Festivalsubsidie 2025-2028 van het Fonds Podiumkunsten.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn vastgesteld door het bestuur. De bestemmingsreserves dienen besteed te worden overeenkomstig het doel waarvoor zij zijn gevormd.

Vrij besteedbaar vermogen

Het vrij besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Vastgelegd vermogen

Het vastgelegd vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan. Als deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur / verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot de normale, niet-incidentele bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de analyse en vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

2.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	<u>Inventaris</u>
	€
Aanschafwaarde	21.776
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-19.554</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u><u>2.222</u></u>
Afschrijvingen	<u>-2.222</u>
Mutaties 2025	<u><u>-2.222</u></u>
Aanschafwaarde	21.776
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-21.776</u>
Boekwaarde per 31 december	<u><u>-</u></u>

Voor een gedetailleerd overzicht van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de bijlagen.

Afschrijvingspercentages:
Inventaris

20 - 33 %

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
	€	€
Handelsdebiteuren		
Debiteuren	<u>518</u>	<u>2.235</u>

Een voorziening voor oninbare debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	<u>16.207</u>	<u>13.813</u>
<i>Omzetbelasting</i>		
Omzetbelasting laatste periode	16.455	13.904
Omzetbelasting suppletie	<u>-248</u>	<u>-91</u>
	<u><u>16.207</u></u>	<u><u>13.813</u></u>

2.4 Toelichting op de balans

	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	<u>61.491</u>	<u>60.327</u>
Liquide middelen		
Rabobank	42.593	34.350
Rabobank spaarrekening	178.723	-
Kas	<u>106</u>	<u>825</u>
	<u>221.422</u>	<u>35.175</u>

2.4 Toelichting op de balans

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Vrij besteedbaar vermogen

	2025	2024
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	-12.454	41.557
Bestemming resultaat boekjaar	47.156	-54.011
Aanpassing bestemmingsreserve 2021-2024	-2.322	-
Stand per 31 december	<u>32.380</u>	<u>-12.454</u>

	31-12-2025	31-12-2024
	€	€
Vastgelegd vermogen		
Bestemmingsreserve locatiemuziek	27.000	-
Bestemmingsreserve fair pay	26.893	-
Bestemmingsreserve Fonds Podiumkunsten 2021-2024	-	-
	<u>53.893</u>	<u>-</u>

	2025	2024
	€	€
<i>Bestemmingsreserve locatiemuziek</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Bestemming resultaat boekjaar	13.000	-
Uit bestemmingsreserve Fonds Podiumkunsten 2021-2024	14.000	-
Stand per 31 december	<u>27.000</u>	<u>-</u>

De beperkte doelstelling heeft betrekking op de ontwikkeling van meerdere composities en voorstellingen speciaal gemaakt voor het landschap en specifieke locaties in Oranjewoud. De initiële ontwikkelkosten kunnen vanuit deze bestemmingsreserve gedekt worden, realisatie wordt ondergebracht in de reguliere exploitatie of in specifieke projectaanvragen.

Bestemmingsreserve fair pay

Stand per 1 januari	-	-
Bestemming resultaat boekjaar	13.000	-
Uit bestemmingsreserve Fonds Podiumkunsten 2021-2024	13.893	-
Stand per 31 december	<u>26.893</u>	<u>-</u>

De beperkte doelstelling heeft betrekking op Fair pay. De reden van deze beperking is gelegen in het feit dat de afgesproken fixed prices niet altijd recht deden aan de werkelijk gevraagde inspanning en op sommige sleutelposities ontbrak capaciteit. Daarnaast willen we in 2026 onderzoek doen naar een mogelijk dienstverband voor de twee bestuurders. Personeelskosten moeten uiteraard binnen de reguliere exploitatie worden gedekt, de bestemmingsreserve fair pay is bedoeld voor de overgangsfase.

2.4 Toelichting op de balans

	2025	2024
	€	€
<i>Bestemmingsreserve Fonds Podiumkunsten 2021-2024</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	27.893	-
Naar bestemmingsreserve locatiemuziek	-14.000	-
Naar bestemmingsreserve fair pay	-13.893	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

De beperkte doelstelling heeft betrekking op het omzetten van het bestemmingsfonds in de bestemmingsreserve. We voegen dit bedrag toe aan de bestemmingsreserves locatiemuziek (€ 14.000) en fair pay (€ 13.893), voor toelichting op deze bestemmingsreserves, zie voorgaande pagina.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2025

Voor de verwerking van het saldo over het boekjaar 2025 wordt verwezen naar de staat van baten en lasten.

Vastgelegd vermogen

	31-12-2025	31-12-2024
	€	€
Bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2021-2024	-	25.571
Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2025-2028	36.865	-
	<u>36.865</u>	<u>25.571</u>

	2025	2024
	€	€
<i>Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2021-2024</i>		
Stand per 1 januari	25.571	9.682
Bestemming resultaat boekjaar	-	15.889
Aansluiting bestemmingsfonds i.o.m. FPK	2.322	-
Omzetten bestemmingsfonds in bestemmingsreserve	-27.893	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>25.571</u>

	2025	2024
	€	€
<i>Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2025-2028</i>		
Stand per 1 januari	-	-
Bestemming resultaat boekjaar	36.865	-
Stand per 31 december	<u>36.865</u>	<u>-</u>

2.4 Toelichting op de balans

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
	€	€
Handelscrediteuren		
Crediteuren	<u>13.877</u>	<u>20.167</u>
	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
	€	€
Overige schulden		
Overige schuld	<u>8.500</u>	<u>16.000</u>
Overlopende passiva		
Overlopende passiva	8.773	7.988
Vooruitontvangen subsidie compositieopdrachten 2022-2023	-	1.150
Vooruitontvangen subsidie compositieopdrachten 2024-2025	50.350	55.350
Vooruitontvangen subsidie compositieopdrachten 2026-2027	95.000	-
	<u>154.123</u>	<u>64.488</u>

In 2024 en 2025 zijn compositieopdrachten verstrekt waarvan de oplevering pas plaats zal vinden in 2026 en 2027. Ook de facturen zullen dus pas later worden ontvangen. De verantwoording zal in die jaren plaatsvinden.

Financiële instrumenten

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

Garantieplichtingen

Mocht in enig jaar Stichting Oranjewoud Festival niet aan zijn betalingsverplichting kunnen voldoen staat FB Oranjewoud garant tot een bedrag van € 15.000.

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2025	Begroting 2025	2024
	€	€	€
Baten			
1 Publieksinkomsten; recettes Nederland	136.489	135.900	163.845
2 Sponsorinkomsten	96.304	98.830	104.430
3a. Vergoedingen uit samenwerking	143.423	203.370	-
3b. Opbrengsten horeca	60.364	70.325	64.649
3c. Opbrengsten programmaboekjesverkoop en merchandise		1.500	
3e. Ander overige inkomsten	638	1.400	109.800
3 Overige inkomsten	204.425	276.595	174.449
4 Totaal Directe opbrengsten (som 1 t/m 3)	437.218	511.325	442.724
6a Bijdragen particulieren inclusief vrienden	-	30.000	15.000
6b Bijdragen van bedrijven	-	-	15.000
Julia Jan Wouters Stichting	25.000	25.000	20.000
Sena	30.000	30.000	30.000
Nico Nap Foundation	12.000	12.000	10.000
Prins Bernard Cultuurfonds	30.000	30.000	-
Abe Bonnema	-	-	-
ELJA Foundation	25.000	25.000	25.000
Dioraphte	25.000	25.000	20.000
Fonds 21	45.000	45.000	45.000
Stichting The Brook	24.000	24.000	-
Van Panhuys Stichting	5.000	7.500	7.500
Overige bijdragen van private fondsen	39.659	3.000	4.398
6c Bijdragen van private fondsen	260.659	226.500	166.898
6e Overige private bijdragen	11.617	500	
6 Overige bijdragen uit private middelen	272.276	257.000	181.898
7 Subtotaal Eigen Inkomsten	709.494	768.325	624.622
8 Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	477.583	461.032	201.396
9 Meerjarige subsidie provincie Fryslân	182.416	190.973	136.403
10 Meerjarige subsidie gemeente Heerenveen	50.301	50.301	29.010
11b Bijdragen Nederlandse publieke fondsen	-	-	-
11e Overige publieke bijdragen	5.506	36.659	-
11 Incidentele bijdragen/subsidies uit publieke middelen	5.506	36.659	-
13 Totaal Publieke Subsidies en Bijdragen	715.806	738.965	366.809
14 Totale Baten	1.425.300	1.507.290	991.431
Lasten			
1 Beheerlasten personeel	196.844	171.600	162.281
2 Beheerlasten materieel	49.686	42.747	36.488
3 Totale beheerslasten	246.530	214.347	198.769

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

4a Tijdelijk personeel	160.445	159.200	125.864
4b Uitkoop/Honoraria kernprogrammering podiumkunsten	354.435	381.935	276.094
4c Uitkoop/Honoraria overige kernprogrammering		1.500	
4d Overige activiteitenlasten personeel	-	-	-
4 Activiteitenlasten personeel	<u>514.880</u>	<u>542.635</u>	<u>401.958</u>
5a Locatiekosten	169.090	182.065	180.682
5b Overige programmakosten	73.074	90.648	75.765
5c Marketing	116.824	121.500	74.160
5d Educatieve activiteiten	4.575	10.000	
5e Overige materiële activiteitenlasten	189.185	227.029	97.792
5 Activiteitenlasten materieel	<u>552.748</u>	<u>631.242</u>	<u>428.399</u>
6 Totale activiteitenlasten	<u>1.067.628</u>	<u>1.173.877</u>	<u>830.357</u>
7 Totale lasten	<u>1.314.158</u>	<u>1.388.224</u>	<u>1.029.126</u>
8 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	111.142	119.066	-37.695
9 Saldo rentebaten/lasten	-1.121	-	-427
10 Saldo bijzondere baten/lasten	-	-	-
11 Exploitatieresultaat	<u>110.021</u>	<u>119.066</u>	<u>-38.122</u>

4. OVERIGE GEGEVENS

3. BIJLAGEN

3.1 Staat van de vaste activa

Omschrijving	Datum	Aanschafwaarde			
		Aanschaf- fingen tot 01-01-2025 €	Inves- teringen 2025 €	Desinves- teringen 2025 €	Aanschaf- fingen t/m 31-12-2025 €
Materiële vaste activa					
<i>Inventaris</i>					
Festival Management Software	26-9-2018	3.482			3.482
Wandbank/banken/lichtrail	19-4-2019	2.286			2.286
Decoratie festival	11-6-2022	16.008			16.008
		<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>
Totaal materiële vaste activa		<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>
Totaal vaste activa		<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>

Stichting Oranjewoud Festival te Heerenveen

Afschrijvingen

Afschrij- vingen tot 01-01-2025 €	Afschrij- vingen 2025 €	Afschrij- ving desin- vesteringen €	Afschrij- vingen t/m 31-12-2025 €	Boekwaarde per 31-12-2025 €	Residu- waarde €	Afschrij- vingsper- centage %
3.482	-	-	3.482	-	-	20,00
2.286	-	-	2.286	-	-	20,00
13.787	2.221	-	16.008	-	-	33,33
<u>19.555</u>	<u>2.221</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	
<u>19.555</u>	<u>2.221</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	
<u>19.555</u>	<u>2.221</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	

3.2 Jaaropstelling omzetbelasting

		2025	
		€	€
Boekjaar: 2025			
BTW nummer: 823145554B01			
<i>Omzet</i>			
Omzet hoog	1a	194.763	40.900
Omzet laag	1b	158.784	14.290
Omzet nultarief of niet bij u belast	1e	1.079.253	
Verschuldigde omzetbelasting			<u>55.190</u>
<i>Voorbelasting</i>			
Voorbelasting	5b	<u>193.472</u>	<u>193.472</u>
Te ontvangen omzetbelasting	5g		<u>-138.282</u>
<i>Afdrachten omzetbelasting</i>			
1e kwartaal		-18.731	
2e kwartaal		-91.450	
3e kwartaal		-11.894	
4e kwartaal		<u>-16.455</u>	
			<u>-138.530</u>
Suppletie omzetbelasting 2025			<u><u>248</u></u>
			<u>31-12-2025</u>
			€
Balanspost omzetbelasting			
Omzetbelasting laatste periode			-16.455
Omzetbelasting suppletie			<u>248</u>
			<u><u>-16.207</u></u>

3.3 Bestuursverslag

oranjo
woud
festival

Bestuursverslag 2025

Inhoud

Oranjewoud Festival 2025	3
Activiteiten	4-11
<i>Atlas Orchestra</i>	10-11
Publiek	12-17
Impact & betekenis	17-21
Overige stakeholders	21
SWOT	22-23
Organisatie	24-25
Financiën	26-29
Appendix A - Codes	30-34
Appendix B - Selectie publicaties	35-44
Fotoverslag	45-65

Oranjewoud Festival 2025

De dertiende editie van Oranjewoud Festival markeerde het sluitstuk van een bewogen jaar met bestuurswisselingen, positieve commissiebeoordelingen en spannende subsidiebesluiten. Belangrijker nog, het presenteerde de spectaculaire afsluiting van een grensverleggend project waarmee het festival zich landelijk in de kijker speelde: *Atlas Orchestra*. De bijbehorende wereldpremière op 21 juni in het Amsterdamse Concertgebouw was de bekroning na jarenlange inspanningen. *Atlas* was overigens ook de oorzaak van de atypische periode waarin het festival plaatsvond, 12 t/m 15 juni. Het sloot zo aan bij de laatste NTR ZaterdagMatinee van het seizoen, samen met Holland Festival een van de samenwerkingspartners. Spannend was ook de introductie van de passepartouts, waarvan massaal gebruik is gemaakt. Editie 2025 vormde tot slot ook het startschot van een nieuwe beleidsperiode met nieuwe doelen en lonkende horizons.

Ondanks al het nieuwe was het voor velen ook een feest van herkenning. Festivalhart de Proeftuin bleek wederom een trekker voor een breed publiek, jonge gezinnen dompelden zich onder in het afwisselende programma van de FamilyZone en verspreid over Parklandschap Oranjewoud was een keur aan programma's te beleven, van klassiek tot avontuurlijk. Amsterdam Sinfonietta was voor eerst te gast op het festival en liet zich van drie verschillende kanten beluisteren met een klassiek, een cross-over- en een familieprogramma. Kunstenaarsduo Strijbos & Van Rijswijk presenteerde samen met harpist Remy van Kesteren en singer-songwriter LUWTEN hun nieuwste locatieproject *Proximity*, een opmaat tot hun gastcuratorschap in 2026. De band Polyphonic wist het publiek te verleiden tot een heuse *moshpit*, een unicum op een klassiek festival.

Dit verslag gaat dieper in op het artistieke programma, het bereikte publiek, de beoogde impact, de organisatiestructuur en de financiën met achterin een reflectie op de culturele codes, de belangrijkste publicaties en een fotoverslag.

1. ACTIVITEITEN

Oranjewoud Festival is een veelzijdig, prikkelend en laagdrempelig internationaal muziekfestival. Als organisatie bruisen wij van nieuwe ideeën en rusten niet voordat wij ze hebben gerealiseerd. Wij laten zien, horen en voelen dat klassieke muziek leeft en voor iedereen toegankelijk is.

Achter de klassieke traditie schuilt een enorme rijkdom die wij hartstochtelijk koesteren. Juist daarom staat vernieuwing bij ons centraal: van locatiespecifieke projecten tot transculturele verbindingen. Wij versterken de band tussen onze bezoekers en de muziek door deze blijvend te vernieuwen en aan te sluiten bij de belevingswerelden en behoeftes van uiteenlopende publieksgroepen. Tegelijk nodigen wij bezoekers uit nieuwe ontdekkingen te doen, waardoor vermenging ontstaat tussen deze groepen. Onze sociaal-maatschappelijke projecten zorgen voor extra cohesie. Ook fungeren wij als katalysator, ontwikkelaar en ondersteuner van (nieuwe) makers en musici. Het paradijselijke Parklandschap Oranjewoud met vele verborgen plekken en verhalen vormt voor dit alles een onuitputtelijke inspiratiebron.

PROGRAMMA

Oranjewoud Festival kent een laagdrempelig instaprogramma en een veelkleurig hoofdprogramma, verspreid over het parklandschap. De vijf programmalijnen zijn verankerd in of verbonden met klassieke muziek. Tezamen vormen zij de artistieke raamwerk van het programma, waaraan jaarlijks 200 tot 300 musici, componisten, kunstenaars en workshopleiders uit de hele wereld bijdragen. Met deze toegankelijke vorm maakt Oranjewoud Festival klassieke muziek, van oud tot nieuw gecomponeerd, aantrekkelijk voor iedereen.

Instaprogramma

1. *De Proeftuin (festivalhart, kennismaking en verbinding)*
2. *FamilyZone (minifestival voor jeugd/jongeren, educatie)*

Hoofdprogramma

3. *Klassiek*
4. *Cross-over*
5. *Avontuurlijk (experimenteel en vernieuwend)*

1. Festivalhart de Proeftuin

Dit vrolijk bruisende festivalhart vormt het start-, middel- en eindpunt van elk festivalbezoek. Het is

gelegen in de lommerrijke Overtuin, een prachtig omsloten wandelpark tegenover Landgoed Oranjewoud. Het programma bestond uit voorproefjes van het hoofdprogramma van die dag, getiteld *Pieces of Today*, afgewisseld met optredens van semi-klassieke bands, zoals het trio van de jonge jazzklarinetist **Martí Mitjavila** dat is geworteld in de jazztraditie, maar tegelijkertijd een vooruitstrevende benadering heeft. **Trico** is een wereldmuziekensemble dat verschillende muziekstijlen van over de hele wereld probeert te vangen in hun composities, zoals Arabische en flamencomuziek, Latin en moderne jazz. De band **Sanne Sanne**, winnaar van de Beste Band Dutch Jazz Competition 2024, gaf acte de présence met een unieke mix van indie-folk en eigentijdse jazz, terwijl **The Fried Seven** juist een virtuoze draai gaven aan de muziek van King Oliver, Jelly Roll Morton, Duke Ellington, Louis Armstrong. Verrassend was het optreden van de Friese sing-a-songwriter **Kaspar** die met zijn eigen strijkkwartet en gitarist popliedjes zong met symfonische invloeden. De uit België afkomstige **Remork & Karkaba**, een fanfare die blazers combineert met Marokkaanse gnawa was voor sommige bezoekers aan de heftige kant, terwijl anderen er juist op aan sloegen. Het geheel werd gepresenteerd door dirigent, musicoloog en pianist **Tea Stamhuis**.

Prinses Christina Concours

In samenwerking met het Prins Christina Concours krijgen elke editie prijswinnaars van zowel de landelijke als regionale finales de kans zich te presenteren in de Proeftuin. Daarmee doen de jonge musici podiumervaring op en kan het publiek kennismaken met de nieuwe generatie muzikalenten. Dit jaar waren dat pianist **Justus Egert** en zangeres **Noa van den Berg** die werken van Bart Visman en Leonard Bernstein vertolkten en pianisten **Kaixin Dokter** met Beethoven en Liszt en **Stephan Velychko**. Hij was finalist van de landelijke finale en speelde Schumanns *Kinderszenen*.

Participatie

Participatie betekent voor ons dat iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen in geïsoleerde posities. Dit proberen wij te bereiken met diverse participatieprogramma's. De Proeftuin vormt hiervoor de perfecte basis. Zie pagina 20 voor een uitgebreid verslag.

2. FamilyZone

De *FamilyZone* is een meerdaags minifestival voor families met kinderen vanaf een half jaar, verspreid over tien locaties in de historische Overtuin. Hiermee willen wij zoveel mogelijk kinderen en jongeren

met allerlei achtergronden op een inspirerende en prikkelende manier in aanraking brengen met muziek en andere kunstvormen. Naast de vele aansprekende voorstellingen waar kinderen ‘gewoon’ van kunnen genieten, worden met name de wat oudere kinderen en jongeren ook uitgedaagd in hun kritisch denkvermogen, en leren daarmee 21e-eeuwse vaardigheden. Door zelf deel te nemen wordt zelfreflectie en -kritiek gestimuleerd en via de muzikale programma’s worden communicatieve vaardigheden versterkt.

Activiteiten

Nieuw was het interactieve *VossenjachtConcert* met spelletjes en opdrachten voor zowel volwassenen als kinderen. Het concept is door Oranjewoud Festival ontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met het **Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet**. De dag wordt geopend met het *DageraadKoor* (dagopening met zingen voor jong en oud door Componist de Vaderlands **Anne-Maartje Lemereis** en mezzosopraan **Merlijn Runia**). Vervolgens was er dagelijks een programma van 171 activiteiten en voorstellingen, zoals *Het KlankDorp* (interactieve klankspeelinstallaties van het Belgische **Amadeo Kollektif** en instrumentenmaker **Yuri Landman**), *GeKunsteld* door beeldende kunstenaar **Marcel Prins** (met papier, karton, touw en draad maken kinderen beeldende kunst), *SpeurBos* (interactieve wandelroute in het park met muzikale opdrachten), kun je *DwaalZangeressen* tegenkomen die zingend limonade uitdelen, zoals sopraan **Elisabeth Kooy**, *KlinkStapSprong* (een muzikale hinkelbaan door componist **Eva Beunk**), *ZingKring* (Muziekspelletjes met zangeres **Elea Bekkers**), *PeuterKlanken* door fluitist **Sonja de Haan** waarbij peuters met hun ouders hun allereerste muzikale ervaringen opdoen, *UitvindersLab* met kunstenaar **Yuri Landman** in samenwerking met SoundLAB van het Muziekgebouw aan ‘t IJ (bouwen van zelfbedachte instrumenten), *FlitsOpera* door Beunk en Bekkers (een muziekvoorstelling bedenken, schrijven, componeren en repeteren), *MuziekPortret* (muzikanten maken ter plekke een muzikaal portret op grond van de lievelingsmuziek van deelnemers) en de afsluitende *Finale* (dagafsluiting met gastoptredens door musici uit andere programmalijnen, presentaties door kinderen en de dagpremière van *FlitsOpera*). Nieuwe onderdelen waren de workshop componeren door **Lize Bastiaens** (12), *KinderComponist der Nederlanden*, hierbij ondersteund door Lemereis, en *Atlas KleurKlank*, waarbij kindertekening fungeerden als een grafische partituur voor Atlas-musici. Het vormde een speelse en effectieve manier om kennis te maken met de nieuwe klanken van bijvoorbeeld de Koreaanse daegum door **Hyelim Kim** en andere bijzondere instrumenten.

Het Festival als Klaslokaal

Op de eerste ochtend van het festival vond op dezelfde locatie Het Festival als Klaslokaal plaats, een speciaal voor basisschoolkinderen uit groep 6 en 7 aangepast programma van de Family Zone en sinds 2022 een vast onderdeel van het gemeentelijke cultuurmenu. Uitgangspunt is dat de festivalopzet een speelse en ongedwongen leeromgeving vormt die eenvoudig kan worden gekoppeld aan de vele relevante leerdoelen die horen bij muziekonderwijs.

De opzet was dit jaar uitgebreid met een tweetal voorbereidende schoolbezoeken, waarin met het schrijven van de tekst en het componeren van de muziek de basis werd gelegd voor de afsluitende ochtend op het festival, waar decors werden gemaakt en werd gerepeteerd. De uiteindelijke voorstelling was een raamvertelling waarbij elke klas een eigen invulling gaf aan het verhaal, waarvan alleen het begin en het eind bekend was.

In totaal acht klassen van acht verschillende scholen mee met in totaal 168 kinderen.

Voorstellingen

Tussen de ochtend- en het middagonderdelen vonden wisselende familievoorstellingen plaats als rustpunt. Het **Epos Ensemble** voerde de voorstelling *Olifantje in het Bos* (3+) over onafhankelijkheid, het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet nam de kinderen op sleeptouw het bos in voor het avontuurlijke concert *Vreemde Vogels* (6+). In *Het Liedjesloket* (5+) leggen de theatermakers van **Cie Selderie** de verbinding tussen emoties en liedjes. **Amsterdam Sinfonietta** presenteerde de voorstelling *StuiterStokken* (4+) met bruisende en ontroerende muziek. Samen met enkele collega's presenteerde **Frank Groothof** tot slot *Schilderijen van een Tentoonstelling* (6+), een spannende muzikale vertelling over Hans en Grietje en de heks Baba Yaga.

Talentontwikkeling

In het project *analog/digital* heeft een viertal jongeren tussen de 13 en 19 jaar zich beziggehouden met de vraag wat de digitale en analoge wereld voor hen betekent. Onder leiding van docent **Anna Bouman** deden zij onderzoek naar deze verschillende werelden en daar ieder een eigen kunstzinnige uiting aan gegeven. Deze werden tijdens het festival tentoongesteld in Museum Belvédère. In het kader van Fulkaan gaf trombinist **Sebastiaan Kemner**, tevens deelnemer van Atlas Orchestra, een clinic aan enkele jonge Friese talenten die zich hiervoor hadden aangemeld.

3. Klassiek

De klassieke programmalijn koestert de rijkdom van de klassieke canon met een 21e-eeuwse blik. Terwijl de natuur een bijzonder decor vormt, staat de artistieke inhoud centraal. Strijkkwartet, pianotrio en solorecital ontbreken zelden. Daarbij brengen we musici uit de wereldtop, zoals **Trio con Brio Copenhagen**, dat *D'un soir triste*, *D'un matin du printemps* van Lili Boulanger en *Pianotrio in a klein, opus 50* van Tsjajkovski vertolkte. Meesterpianist **Alexander Gavrylyuk** trad op met de *Sonate in C groot, KV 330* van Mozart, *Fantasie in f klein, opus 49* van Chopin en *Schilderijen van een tentoonstelling* van Moessorgski. **Amsterdam Sinfonietta** presenteerde zich met *Symfonie nr. 1 in Es groot, KV 16* en *Pianoconcert nr.12 in A groot, KV 414* van Mozart met **William Youn** als solist. Daartussen kon het publiek genieten van het *Zesde Strijkkwartet in f klein, opus 80* van Mendelssohn. Diezelfde avond waren violist **Michael Barenboim** en pianist **Natalia Pegarkova** met **Gilbert Nouno**, elektronica. Op het programma stonden een bewerking van *Messagesquise voor altviool en live elektronica* en *Anthèmes 2 voor viool en*

live electronica, beide van Pierre Boulez, naast Chausson (*Pièce voor altviool en piano*), Vieuxtemps (*Sonata voor altviool en piano*), Fauré (*Berceuse, Romance, Andante*) en Ravel (*Sonate posthume*). Het **Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet**, waarvan een van de leden, Tom Wolfs, tevens vinoloog is, gaf een Wijnproefconcert met muziek van o.a. Brahms en Chopin, afgewisseld met verhandelingen over wijn en een proeverij door de bezoekers. Op de slotdag trad het Franse **Quatuor Van Kuijk** op met hun programma *Impressions Parisiennes*. Dat bevatte bewerkingen voor strijkkwartet van *Deux poèmes de Louis Aragon*, *Fiançailles pour rire*, *Les chemins de l'amour*, *Banalités* en *Fancy* van Poulenc, *Pavane pour une infante défunte* van Ravel en *Je te veux* van Satie, *En bateau*, *Cortège*, *Menuet* en *Ballet* van Debussy en een selectie uit *Mélodies, opus 23, 46, 7 en 58* van Fauré. Deze werden afgewisseld met de hommages *Francis, Maurice, Erik, Claude* en *Gabriel*, geschreven door Baptiste Trotignon. Accordeonist en kersverse Nederlandse-Muziekprijswinnaar **Vincent van Amsterdam** trad op met *Morning in the Forest* van Igor Shamo, *On Haiku (Four seasons): Spring en Summer* van Wim Henderickx, *Lyrische stukken (boek 1, opus 12 en selecties uit boeken 3, 4, 5 en 9)* van Grieg, *Passing II* en *Encore* van Martin Lohse, *Romance, opus 5* van Tsjajkovski en een deel uit de *Sonate in b klein* van Nikolai Y. Tchaikin.

Jong talent

Zoals elke editie krijgen prijswinnaars van nationale concoursen de kans zich te presenteren aan het publiek van Oranjewoud Festival. Dat betrof **Thomas Prechal**, winnaar van het Nationaal Cello Concours in 2024 die met pianist **Jorian van Nee** werken van Janáček (*Pohádka (Sprookje)*) en Brahms (*Sonate in F groot voor cello en piano, opus 99*) vertolkte naast zijn eigen compositie *24 Februari* voor cello en piano uit 2023. In samenwerking met het Schiermonnikoog Festival wordt elk voorjaar een winnaar van de Oranjewoud Festival Prijs aangewezen dat zich een uitzonderlijk talent heeft getoond. In 2025 was dat celliste **Florianne Remme**. Zij trad op met artistiek directeur van het Schiermonnikoog Festival, pianist **Caspar Vos** met op het programma *Cellosonate, opus 40* van Léon Boëllmann, *Nuit Calme* van Henriëtte Bosmans en *Cellosonate, FP 143* van Poulenc.

4. Cross-over

Deze programmalijn met cross-overs tussen klassiek en andere genres heeft hetzelfde ongedwongen en laagdrempelige profiel als *De Proeftuin*. Het biedt een instapfunctie voor een breed publiek dat weinig naar klassieke concerten gaat maar er wel voor open staat. De klassieke kaders worden opgerekt of verlegd naar

Amsterdam Sinfonietta speelt Mozart met pianist William Youn

andere genres. Het openingsconcert werd gegeven door **Salut Salon**, een Duits ensemble dat in 2019 al eens te gast was en cabaretlike sketches combineert met muzikale nummers, zoals *Danse Macabre* van Saint-Saëns, *Adiós Nonino* en *Vuelvo Al Sur* van Piazzolla, *Berceuse* van Fauré of *Danza Española* van Ravel, maar ook minder bekende stukken als *Ivan Polkka* van Eino Kettunen, *Improviso in re minore* van Nino Rota of 'Aatini al-Nay wa-Ghanni', een ouverture op Hebreeuwse thema's. **Pynarello** was te gast met Romani!, geïnspireerd door de eeuwenoude wegen van de Roma. Op het programma stonden bewerkingen van werken van o.a. Félix Laikó (*Speedmotion*), Django Reinhardt (*Minor Swing*), Telemann (diverse stukken) en Django Reinhardt (*Les jeux noirs*). Van de meespelende tablaspeler **Niti Ranjan Baswas** klonk *Jog-a-Jog*, terwijl accordeonist **Vasile Nedea** melodieën uit Transsylvanië vertolkte. Ondanks de afwezigheid van gitarist Faife Reinhardt door ziekte was het optreden en succes. Op een ander podium deed zanger, componist, tekstdichter, acteur en producer **Boudewijn de Groot** zijn opwachting tijdens *De Salon* waar hij bevestigd werd door **Pieter van der Wielen**. De muziek werd verzorgd door **The New Piano Trio** met delen uit hun *New Piano Trilogy: np3, I <3 Pop* en *What The Fugue*. De Luxemburgse pianist **Francesco Tristano** is een van de meest veelzijdige musici van zijn generatie. Hij toert de wereld rond en speelt barok- en hedendaags pianorepertoire; hij produceert dancetracks voor elektronische muzieklabels, terwijl hij ondertussen werkt aan een ambitieus project rond de complete pianowerken van Bach. In zijn programma *Bach & Beyond* verweefde

Tristano de fijngevoeligheid en tonale rijkdom van de piano met de mogelijkheden van elektronica. Ook harpist **Remy van Kesteren** is veelzijdig te noemen. Met nummers uit zijn nieuwe album *Leave What You Know* kwam hij naar Oranjewoud Festival met speciale gasten **Kim Janssen** en **Robin Kester**. Strijkkwartet **Matangi** en zanger **Ruben Hein** schreven de liedcyclus *P.S.*, waarmee zij een eigen genre wilden creëren vanuit eigen composities. De songs gingen over vriendschap, twijfel, broederliefde, angst en verraad. Op de zolder van het Koetshuis van Klein Jagtlust waren **3Violas** te gast met hun nieuwe programma, maar de verrassing die dag was de drum-'n-bass-band **Polyphonic** die de artistiek directeur op Eurosonic Noorderslag had ontmoet. Door gebruik te maken van zowel traditionele orkestrale- als elektronische instrumenten creëert Polyphonic een frisse klankwereld met verwijzingen naar het klassieke genre. Daarbij gingen zij de uitdaging aan voor het eerst een moshpit op een klassiek festival te creëren, met succes.

De volgende ochtend werd gestart met *Yoga in Concert XL*. De yogasessie van **Jan Kuiper**, **Yvonne van der Hoop** en **Jan Klug** op bansuri, saxofoon, theremin en klankschalen werd daarbij afgesloten met een integrale uitvoering van het werk *Raga Malika* van **Arjan Linker**, uitgevoerd door het **Somer Kamerorkest** onder leiding van **Rolf Verbeek** met tabla-speler **Niti Ranjan Biswas** als solist. Later die dag was de Italiaanse cellist **Giovanni Sollima** te gast met werken van Jean Sibelius, Jimmy Hendrix en Johann Sebastian Bach. Het festival werd afgesloten met het programma *Formidable!* door **Amsterdam Sinfonietta** en operazanger,

De band Polyphonic had het publiek mee

chansonnier en pianist **Thomas Oliemans**.

5. Avontuurlijk

Vernieuwing en experiment staan hier centraal. De gepresenteerde programmaonderdelen hebben een bewust uitdagend profiel. Het onderzoek is vaak belangrijker dan het eindresultaat, waardoor het een vrijplaatsfunctie krijgt voor componisten en andere makers. Compositieopdrachten en samenwerkingen met makers vormen de kern van deze programmaliijn. Toekomstmuziek komt hier tot leven. Aan de musici wordt gevraagd zich te verhouden tot de (natuurlijke) omgeving als setting, inspiratiebron of bouwsteen.

Atlas Orchestra

Verreweg het belangrijkste podiumproject was de derde en laatste residentie van *Atlas* in samenwerking met Holland Festival, NTR ZaterdagMatinee en **HIIT** met een wereldpremière in het Concertgebouw van Amsterdam (zie pagina's 10 en 11).

Overige optredens

Ander nieuw gecomponeerde muziek die zijn weg vond naar het festival, was *Entry Island* en het op de Zevende Symfonie van Bruckner geïnspireerde *No. 58* van **Richard Ayres**, uitgevoerd door **AskoSchönberg** en afgewisseld

met een interview met Ayres door de jonge componist **Primo Ish-Hurwitz**. In het kader van de samenwerking met Pakhûs SOLO van Stichting Stinze Stiens speelde baritonsaxofonist **Giuseppe Doronzo** eigen composities, te weten *Pigmentvibraties voor baritonsaxofoon en tamburello*, *Maskers in resonantie voor voorbereide baritonsaxofoon, feedback en elektronica*, *Van Lucht naar Lucht voor voorbereide baritonsaxofoon "fluxofoon" en elektronica*, *Una Faccia Una Razza voor baritonsaxofoon en elektronica*, *Diepe watergesprekken voor voorbereide baritonsaxofoon en elektronica*, *Cabaret Mistico voor uitgebreide baritonsaxofoon en elektronica*, *Metaflux voor voorbereide baritonsaxofoon "fluxofoon" en elektronica* 10100000 voor voorbereide baritonsaxofoon, feedback en elektronica en tot slot *Verharende Golven voor baritonsaxofoon en bendir*. **Maat Saxophone Quartet** presenteerde *Metamorphosis* van componist **Nuno Lobo**, een virtuele opera naar het gelijknamige literaire meesterwerk van Kafka, waarbij echter een insect op een ochtend als mens ontwaakt in plaats van andersom. De Nederlands-Russische celliste **Maya Fridman** presenteerde de première van *Thunder Perfect Mind*, geïnspireerd op Byzantijnse liturgische zangen en een oude spirituele tekst. Zij werd hierin bijgestaan door multi-instrumentalist **Efrén López**, zangeres **Kristia Michael**, percussionist **Ruven Ruppik** en componist, violist en kamanchaspeler **Soheil Shayesteh**.

Locatiemuziek en performatieve installaties

Met *Proximity* presenteerden componisten- en kunstenaarsduo **Strijbos & Van Rijswijk** een uniek project waarin muziek, ruimte en technologie samenkomen. Hier componeerden zij niet alleen in termen van tijd, maar ook voor een ruimtelijke sculptuur die speciaal is ontworpen voor het hertenkamp van Landgoed Oranjestein. Daarin werd gewerkt met harpist **Remy van Kesteren** en **Tessa Douwstra** alias **LUWTEN** die live respectievelijk vrijdag en zaterdag & zondag optraden als composer-performers. Tijdens de voorbereidingen wordt speciaal voor *Proximity* nieuw muzikaal materiaal gecreëerd met loops, drones, field recordings en elektronische synths. Om dit mogelijk te maken, ontwikkelden Strijbos & Van Rijswijk nieuwe software en een audio-interface in hun studio-lab, genaamd 'the cockpit'. Dit instrument maakt de live creatie en uitvoering van een dergelijk muzikaal werk mogelijk.

A Myth for Piano van componist en kunstenaar **Mees Vervuurt** was een solo-uitvoering op het snijvlak van dans, installatie en bewegingstheater. Met intensiteit bewoog slagwerker **Mees Siderius** zich in de schemering door een web van snaren die horizontaal waren gespannen tussen een oude piano en een steigerconstructie. Het resulteerde in een fascinerende voorstelling waarin de kleinste geluiden de grootste expressieve impact hadden. *Kissing Nature* is een interactieve performance-installatie van **Karen Lancel** en **Hermen Maat** en een hoopvol narratief over toekomstige empathische verbindingen tussen mensen, planten en technologie. Tijdens de performance dragen de deelnemers EEG-headsets terwijl ze kussen, strelen en omhelzen. Hun hersenactiviteit en de biofeedbackgegevens van planten (CO² en O²) worden in real-time gemeten en vertaald naar een gedeeld algoritme en data-sonificatie. Deze interactie tussen hersenen en plantenbiofeedback co-creëert een uniek, meeslepend geluidslandschap – een planetaire *Empathy Symphony*, waarin mens en plant samen een nog onbekende, maar gedeelde zintuiglijke ervaring verkennen. De muziek was op vrijdag en zondag in handen van gitarist/componist **Tristan Visser**. *Kissing Choir* is de virtuele tegenhanger van *Kissing Nature* van dezelfde makers, geproduceerd door het festival. Het vormde een van de afsluitende projecten van het Europese traject *Metavenues*. Het bestaat uit meerdere koppels in een virtuele omgeving die elkaar kussen of strelen. Via een speciaal ontwikkeld algoritme genereert elk kussend paar een melodie. De twaalf melodieën of stemmen samen vormen een virtueel koor. Elf koppels

Kissing Nature

bevinden zich elders in de metaverse, het laatste paar vormden de deelnemers.

Talentontwikkeling

Op zaterdag was de muziek van *Kissing Nature* in handen van gitarist **David Vinazza** en jazzpianist **Luigi Grande**, beide studenten van de Master-opleiding *New Audiences Innovative Practices* aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Het koor van *Kissing Choir* is gecomponeerd door **Rahsaan Bleijs**, Master-student *Music & Technology* aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Oranjewoud Festival begeleidt het jonge **Toonzetters Ensemble** op weg naar een speelpraktijk voor nieuwe muziek. Het ensemble heeft als missie kansen te bieden aan jonge componisten. In dat kader hebben de jonge componisten **Frieda Gustavs** en **Setareh Nafisi** beide opdracht gekregen een kameropera te schrijven voor Toonzetters. Deze worden in coproductie met Salix Kameropera gerealiseerd. Salix richt zich op de productie van kameropera's door jonge makers en uitvoerenden. Gustavs heeft een snelgroeende carrière als componist, deels vanwege haar werk met de menselijke stem die zij steeds verbindt met interdisciplinaire projecten, koormuziek, elektronica en VR. Nafisi is een componist die zich tussen twee culturen bevindt. Anders dan *Atlas* van Bons vormt zijzelf als maker de verbindende factor. Het coachen van het Toonzetters Ensemble omvat daarnaast regelmatige gesprekken met de ensembleleden die richting geven aan visie, missie en doelstellingen en deze omzetten in concrete doelstellingen en activiteiten. Ook worden netwerken beschikbaar gesteld voor acquisitie van optredens en aanvullende expertise.

ATLAS ORCHESTRA

Met *Atlas Orchestra* heeft Oranjewoud Festival een nieuwe standaard gezet voor interculturele samenwerking in de hedendaagse muziekpraktijk. Na meer dan twintig jaar werken met het Atlas Ensemble zette de Nederlandse componist Joël Bons, winnaar van de Grawemeyer Award for Music Composition 2019 voor *Nomaden*, een nieuwe stap met een ambitieus project: de creatie van een 90 minuten durend werk voor een 40-koppig Atlas Orchestra. Het doel was een ongekende orkestklank te realiseren door instrumenten en muzikale tradities uit verschillende werelddelen te combineren. Het project werd geïnitieerd en geproduceerd door Oranjewoud Festival vanaf 2019 en resulteerde op 21 juni 2025 in een wereldpremière in het Concertgebouw van Amsterdam, in coproductie met Holland Festival en NTR ZaterdagMatinee.

De inspiratie kwam toen Yoram Ish-Hurwitz, artistiek directeur van Oranjewoud Festival, *Nomaden* hoorde. Hij vroeg Bons naar een volgende stap, waarop Bons antwoordde: "Ik droom al jaren van een Atlas Orkest."

Meerjarig ontwikkeltraject

Het succes van *Nomaden* leidde tot een driejarig onderzoekstraject, uitgevoerd door Stichting Atlas & Co. en Oranjewoud Festival. Hierin werden interculturele voorstudies ontwikkeld, zoals *283 Strings* (2023) en *132 Guan* (2024), uitgevoerd tijdens Oranjewoud Festival. Deze drietrapsraket bleek van cruciaal belang voor het uiteindelijke orkestwerk. Het project groeide uit tot een orkest waarin componist, dirigent en musici gezamenlijk nieuwe mogelijkheden verkenden. Naast het artistieke doel stond het vieren van culturele diversiteit en de uitwisseling van muzikale tradities centraal.

Samenstelling van het orkest

Het *Atlas Orchestra* bestaat uit 40 topmusici uit landen als China, Japan, Korea, India, Iran, Oezbekistan, Azerbeidzjan, Armenië, Syrië, Turkije en Europa. Zij behoren tot de absolute wereldtop binnen hun cultuur. De zorgvuldige selectie van musici en instrumenten – door Bons omschreven als het begin van het kunstwerk – resulteerde in een hechte gemeenschap, de Atlas-familie.

Instrumentenfamilies

Het orkest bracht instrumentenfamilies samen die normaal nooit in één ensemble klinken, zoals dubbelrieten:

duduk (Armenië), guanzi (China), piri (Korea), kushnai (Oezbekistan) en hobo (Europa). Door deze 'verre familieleden' te verenigen ontstond een klankpalet dat zowel samenhang vertoont als rijke contrasten biedt.

Partners en coproductie

Vanwege de schaal en complexiteit werd samenwerking gezocht met Holland Festival, NTR ZaterdagMatinee en slagwerkensemble HIIIT. De samenwerking vergrootte zichtbaarheid, bood internationale prestige en sloeg een brug tussen de Randstad en Noord-Nederland.

Artistiek team

- **Joël Bons** - Componist en artistiek leider, expert in niet-westerse muziekpraktijken en instrumenten. Hij initieerde het Atlas Ensemble, ontwikkelde de Atlas Academy en componeerde werken als *Nomaden* (2016) en *Trailblazer* (2021-22).
- **Ed Spanjaard** - Dirigent sinds de oprichting van het Atlas Ensemble, bekend om zijn open geest en ervaring met interculturele muziekpraktijken. Voor ***Atlas Orchestra*** werd hij bijgestaan door assistent-dirigent **Chi-Chun Chen**.

Doelstelling

Het project wilde creatief vrijdenken stimuleren, nieuwe luisterervaringen bieden en ook publieksgroepen bereiken die niet vertrouwd zijn met hedendaagse muziek.

PROGRAMMA & ACTIVITEITEN

Het project kende in 2025 twee hoofdmomenten:

1. Atlas Festival in Oranjewoud (14-15 juni)

Een breed cultureel programma met optredens, educatie en community-projecten. Het festival introduceerde musici en hun verhalen via uiteenlopende programma's:

- **AtlasFamily** - Kinderen maakten grafische partituren die live werden uitgevoerd door Atlas-musici.
- **Atlas2GO** - Intieme miniconcerten op landgoederen, met persoonlijke toelichtingen door musici op instrumenten als erhu, sarangi en daegum.
- **Atlas Workshops** - Publiek nam deel aan interculturele jamsessies in Museum Belvédère.
- **Atlas Show** - Parade van 20 solisten, gepresenteerd door Yoram Ish-Hurwitz.
- **Atlas4ALL** - Een community-project rond het thema Waar liggen jouw wortels?, met muziek, verhalen en gerechten.
- **Atlas Dance** - Afsluitende Dabke-dansworkshop.

Op 15 juni volgde *Atlas Orchestra Primeur*, een openbare repetitie van delen uit Bons' nieuwe werk, met toelichting door de componist en dirigent. Dit was ook onderdeel van een professionals-programma voor internationale programmeurs in samenwerking met het Fonds Podiumkunsten.

2. Wereldpremière in Amsterdam (21 juni)

Uitvoering van het 90 minuten durende werk in het Koninklijk Concertgebouw, tijdens de NTR ZaterdagMatinee en het Holland Festival. Het concert werd live gestreamd via npoklassiek.nl en kreeg door documentaires en media-aandacht een breed bereik.

Documentaires

De NTR maakte in totaal twee documentaires:

- *Atlas Project* (2024), uitgezonden op NPO 2 Extra ([bekijk hier >](#))
- *Het Atlas Orkest* (2025), uitgezonden op 6 juli 2025 op NPO 2 Extra en beschikbaar via het YouTube-kanaal van Podium Klassiek.

Toekomstplannen

Voor 2027-28 wordt gewerkt aan een internationale tournee, geproduceerd door Stichting Atlas & Consorten.

Bekijk de wereldpremière van *Atlas Orchestra* integraal.

Bekijk de NTR-documentaire *Het Atlas Orkest*.

2. PUBLIEK

Voor Marco van Es (Mes Cultuurmarketing) was 2025 de vierde editie van het festival. Op basis van de inzichten uit eerdere jaren actualiseerde hij het marketingplan, in nauwe afstemming met de artistiek en zakelijk directeur, om de ingezette strategie verder te versterken. Net als voorgaande edities werd hij daarbij ondersteund door Suze Bonnema, die bovendien opnieuw verantwoordelijk was voor ticketing – een combinatie die een goede samenwerking bevordert.

DOELSTELLINGEN

De inzet van de marketing is erop gericht in 2025-2028 te groeien naar:

1. stabiliseren publieksbereik op 14.000 unieke bezoekers om de druk op de omgeving te beperken en 33.750 bezoeken, een hogere bezetting per activiteit en meer bezoeken per unieke bezoeker;
2. 10-20% meer sociaal-economisch en cultureel divers publiek (om te beginnen in De Proeftuin) en aan het festival het binden van 20-30% breder publiek qua smaak en leeftijd;
3. een stijging van 40% naar 50% van het publieksaandeel van buiten de noordelijke regio;
4. het verder verdiepen en verbeteren van de ervaring van het publiek en de impact daarvan grondiger in kaart te brengen, o.a. door bij muzikdocenten de leerlingenaanwas na het festival te monitoren, deelnemers aan de participatieprojecten langer te volgen en publieksenquêtes op meerdere momenten in het jaar te organiseren.

STRATEGIE & ACTIVITEITEN

Zichtbaarheid

Verhelderd

Na de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet om het festival te verhelderen, is voor editie 2025 een reuzensprong gemaakt. In de eerste plaats bleek uit intensieve telefonische enquêtes onder bezoekers dat het publiek zich niet liet leiden door de als handreiking bedoelde programmalijnen Comfort Zone, Play Zone en Expedition Zone. Daarom hebben we deze benamingen laten vervallen, m.u.v. de FamilyZone, die als benaming voor het kinderprogramma inmiddels een merknaam

geworden is. De verdeling van het programma in Proeftuin & FamilyZone en Hoofdprogramma is glashelder. Ook in de structuur van de website geeft dit verduidelijking.

Hand in hand met deze wijziging hebben we ervoor gekozen om ons kaartverkoopsysteem fundamenteel te wijzigen en over te stappen van losse kaarten per concert naar dagpasse-partouts. Om eenmalige bezoekers niet kwijt te raken, hebben we in de laatste periode voor het festival wel losse kaarten voor de twee grote podia verkocht. Met goede resultaten.

Bezoek de website >

Festivalbeeld

Nadat we vorig jaar verschillende beelden gebruikten in onze campagne om de veelzijdigheid van het festival te benadrukken, hebben we er in 2025 voor gekozen om een beeld te gebruiken dat vooral speelsheid en plezier uitstraalde. Op deze manier wilden we ook een grotere herkenbaarheid voor deze editie creëren. Dit campagnebeeld is gebruikt in de verschillende uitingen, zoals op de website, posters, flyers en advertenties.

Media

Omdat editie 2025 twee tot drie weken later was dan gewoonlijk en daardoor samenviel met grote festivals als Oerol en Best Kept Secret, en met een groot aantal lokale activiteiten in de omgeving, worstelden we dit jaar met onze free publicity en daarmee onze zichtbaarheid in de pers. Er verschenen alleen voorbeschuivingen in de Leeuwarder Courant en De Groene, beide gericht op de voltooiing van het driejarige project rondom het Atlas Orkest.

Op televisie zorgde de medewerking van artistiek directeur Yoram Ish-Hurwitz en enkele festivalartiesten aan het programma *Op & Ut* bij Omroep Fryslân voor een goede regionale zichtbaarheid. Net als voor de vorige edities hebben we een radiospot ingezet voor de landelijke promotie. Met een spot met onze vaste voice-over kozen we voor helderheid, door ook de beschikbaarheid van dagpasse-partouts nadrukkelijk als optie te noemen. Deze spotjes zijn in de 12 dagen direct voorafgaand aan en gedurende de eerste dagen van het festival uitgezonden op NPO Radio 1 en NPO Klassiek en op Omroep Fryslân. Daarnaast hebben we een pre-roll filmpje ingezet op NPO Start rondom programma's gericht op Muziek & Festivals, Kunst & Cultuur en Nieuws en Actualiteiten. Op donderdag 5 juni was Het Avondconcert op NPO Klassiek geheel gewijd aan opnamen die in 2023 en 2024 op Oranjewoud werden gemaakt van de concerten met voorstudies voor *Atlas Orchestra*.

Affiche van editie 2025

Op zaterdag 14 juni was de NTR aanwezig op het festival om opnames te maken van een drietal concerten op het Salon Podium. Uit deze opnamen en een aantal korte reportages is een avondvullende uitzending van Het Avondconcert samengesteld die werd uitgezonden op zondag 22 juni. Ook de Concertzender was aanwezig om een aantal concerten op te nemen.

Van de première van *Atlas Orchestra* werd, naast de live uitzending op NPO Klassiek, ook een live webcast gemaakt die inmiddels op NPO Start en YouTube te bekijken is. Net als vorig jaar zijn voorafgaand en gedurende het festival opnamen gemaakt van het Atlas Orkest voor een nieuwe documentaire. Deze werd op zondag 6 juli uitgezonden op het digitale themakanaal NPO 2 Extra, gevolgd door de NTR ZaterdagMatinee. Een voorbeschouwing op deze Matinee werd in De Volkskrant gepubliceerd.

Kaartverkoop

Offlinecampagne

Voor de offlinecampagne zijn flyers, posters en advertenties ontwikkeld. Tijdens het festival hebben we na enkele jaren weer een programmakrant gemaakt met

daarin het complete festivalprogramma en veel informatie en achtergronden. Net als in 2024 kende Oranjewoud Festival een sterke programmering in de breedte. Voor het openingsconcert was, net als zes jaar geleden, de Duitse formatie Salut Salon uitgenodigd, die een even virtuoos als komisch programma speelde. Op 1 maart startte de kaartverkoop voor de passe-partouts op onze website, vanaf half april waren ook losse kaarten voor de concerten op het Salon Podium en FB Oranjewoud Paviljoen te koop. Vanaf half april zijn flyers en A2 posters verspreid in Friesland en Groningen en daarnaast in Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Utrecht, Zwolle en Deventer. Drie weken voor het festival startte een A0-campagne in Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland en Groningen. Daarnaast heeft de Rabobank opnieuw een lezersaanbieding aan al hun regionale klanten gedaan.

Cross-marketing

De intensieve samenwerking met Museum Belvédère heeft op het gebied van marketing & communicatie opnieuw geleid tot een fijne samenwerking met wederzijdse aandacht bij elkaars doelgroepen en via elkaars kanalen.

Ook de prettige samenwerking met SPOT Groningen / De Oosterpoort & Stadsschouwburg werd gecontinueerd met de zogenaamde 'Oranjewoud Express': bezoekers van SPOT konden een passe-partout incl. busvervoer vanuit Groningen boeken voor het festival. Gedurende het jaar gebruiken wij onze nieuwsbrief om bepaalde klassieke programmaonderdelen bij SPOT te belichten en adverteerde het festival in de agenda van SPOT Groningen.

Tenslotte hebben we met diverse culturele instellingen, festivals en partners zoals het Schiermonnikoog Festival, de Cello Biënnale, New Music Now, November Music, Gaudeamus, de Nationale Vioolconcoursen en Arcadia berichten uitgeruild in nieuwsbrieven en/of social media.

Advertenties

Het offline advertentiebeleid was gericht op zowel de regionale media (diverse Friese huis-aan-huiskranten in combinatie met redactionele aandacht, de theaterbrochure van SPOT Groningen, Leeuwarder Courant, een cultuur- en uitjesmagazine gericht op Heerenveen en Friesland Post) als ook op de landelijke bladen met een in cultuur geïnteresseerde achterban (o.a. de VPRO Gids, De Groene en de seizoensrubriek in Trouw).

Voor het offline advertentiebeleid was dit jaar meer budget, vooral ingegeven door de keuze voor het systeem

van dagpasse-partouts en de wens en verwachting met deze stap meer landelijk publiek naar het festival te trekken. Extra advertenties in de VPRO Gids en De Groene en agendavermeldingen in landelijke dag- en weekbladen gingen hand in hand met advertenties in regionale media (diverse Friese huis-aan-huiskranten in combinatie met redactionele aandacht, de theaterbrochure van SPOT Groningen, Leeuwarder Courant, een cultuur- en uitjesmagazine gericht op Heerenveen, en Friesland Post).

Onlinecampagne

De onlinecampagne was voor editie 2025 tweeledig:

1. Via onze eigen Facebook- en Instagram-accounts hebben we m.b.v. een goed voorbereide contentplanning deels ingezet op de verkoop van dagpasse-partouts en deels op de kaartverkoop voor de losse voorstellingen op de twee grote podia.
2. Daarnaast hebben we veel nieuws en wetenswaardigheden rond het festival gedeeld. Door een goede mix van deze content, organisch gepost en betaald, en met veel reels en stories als aanvulling, hebben we opnieuw een groot bereik kunnen realiseren. Voor de drie gehanteerde doelgroepen (traditioneel klassiek, culturele avonturiers en families met kinderen tot ca. 12 jaar) hebben we bovendien persona's gemaakt die in het schrijven van de berichten zeer behulpzaam waren..

Net als vorig jaar hebben we de betaalde campagnes op Meta zelf ingezet, opnieuw met een groot bereik als resultaat. We zetten hierin de teasers per doelgroep in, maakten gebruik van Instagram Stories, en hebben organische posts en de events geboost.

Tijdens het festival heeft een groepje van zes studenten van NHL Stenden dagelijks een of meerdere filmpjes gemaakt die meteen door henzelf, onder de vlag van Oranjewoud Festival werden gepost. Deze informatieve filmpjes zijn goed bekeken en zorgden bovendien voor een groter bereik van onze organische posts.

Ten slotte is een succesvolle retargetting-campagne ingezet.

Naast de campagne via onze eigen social media en Meta hebben we een campagne ingekocht via DPG Media. We hebben zowel een afbeelding met het festivalbeeld als een carrousel met afbeeldingen van verschillende voorstellingen ingezet op het platform van DPG met meerdere nieuwsmedia zoals Nu.nl en AD nieuws, diverse landelijke en regionale dagbladen, maar ook weekbladen als Libelle, Margriet en Ouders van Nu. Deze campagne heeft gedraaid met een CTR ruim boven de benchmark en heeft daarmee bijgedragen aan de landelijke zichtbaarheid van het festival.

Informereren bestaand publiek

Het bestaande publiek is vanaf het begin van het jaar voorbereid op het nieuwe kaartverkoopsysteem middels uitgebreide informatie in de nieuwsbrieven. Vanaf de start van de kaartverkoop op 1 maart hebben we onze vaste achterban maandelijks op de hoogte gehouden van de programmering, leuke weetjes en bijzondere feiten rondom editie 2025. We zijn voor de nieuwsbrief overgegaan naar het marketingplatform van ons kaartverkoopsysteem, met meer informatie over de kaartkopers en de resultaten van de nieuwsbrieven als gevolg. De behaalde openingsscores lagen opnieuw hoog (gemiddeld boven de 60%) en de resultaten waren in het kaartverkoopsysteem duidelijk zichtbaar.

Van april tot de start van het festival is de intensiteit van de nieuwsbrieven opgevoerd naar tweemaal per maand. Het percentage geopende brieven lag onveranderd hoog. Naast een klein aantal afmeldingen is onze mailinglijst netto met 6% gegroeid.

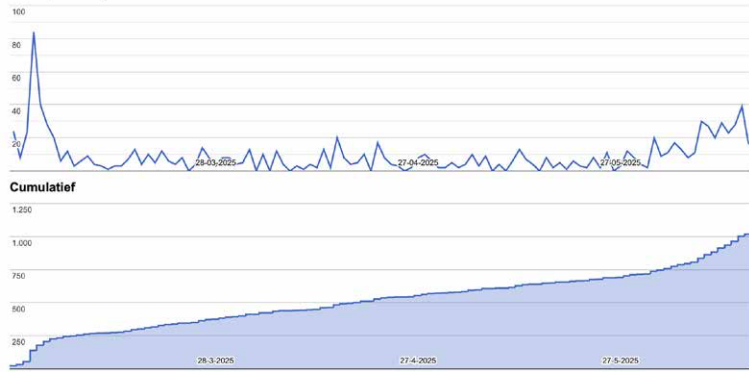
Enkele weken voor het festival is een aantal eerdere bezoekers van jaarlijks terugkerende concerten (denk aan het openings- en slotconcert en de strijkkwartetconcerten op zondagochtend) dat nog geen kaarten had gekocht via een aparte emailing benaderd. Daarnaast is een algemene emailing verstuurd naar bezoekers van vorige jaren die nog geen kaarten hadden gekocht. Deze mailings hebben goede resultaten opgeleverd en extra impulsen opgeleverd bij de kaartverkoop. Ook de servicemails die we voorafgaand aan het festival verstuurd, kenden een hoog openingspercentage.

Vrienden

Een speciale groep vaste bezoekers betreft de Vrienden van Oranjewoud Festival. De Vrienden zijn via een aantal speciale mailingen extra geïnformeerd. Ze zijn uitgenodigd voor een speciale bijeenkomst voor de Vrienden in Museum Belvédère eind februari, waar de aanwezigen getraakteerd werden op een exclusief concert door het jonge saxofoonensemble Osimun Quartet. Daarnaast kregen ze een presentatie over het festivalprogramma en de nieuwe dagpasse-partouts en kregen informatie over hun privilege om als eerste kaarten te mogen bestellen, een kleine korting op een dagpasse-partout en over een speciaal Vriendenconcert op het festival.

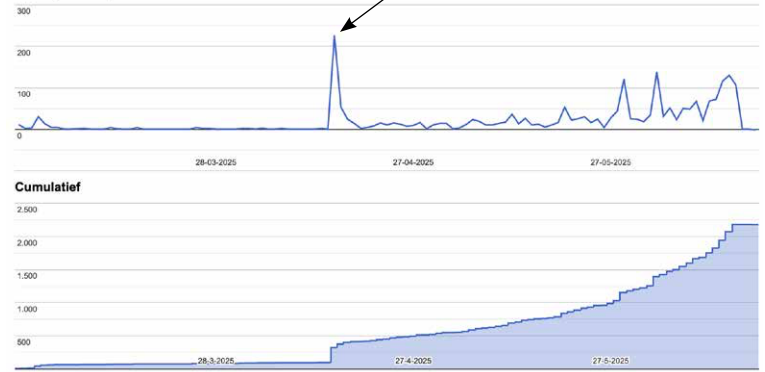
In goed contact met het bestuur van de Vriendenvereniging is de wervingscampagne voor nieuwe Vrienden op het festival vormgegeven zoals afgelopen jaren. De bestuursleden zijn zonder vaste plek op het festival de wachtrijen voor de concerten langsgesegaan, wat tot 14 nieuwe aanmeldingen heeft geleid.

PASSE-PARTOUTS

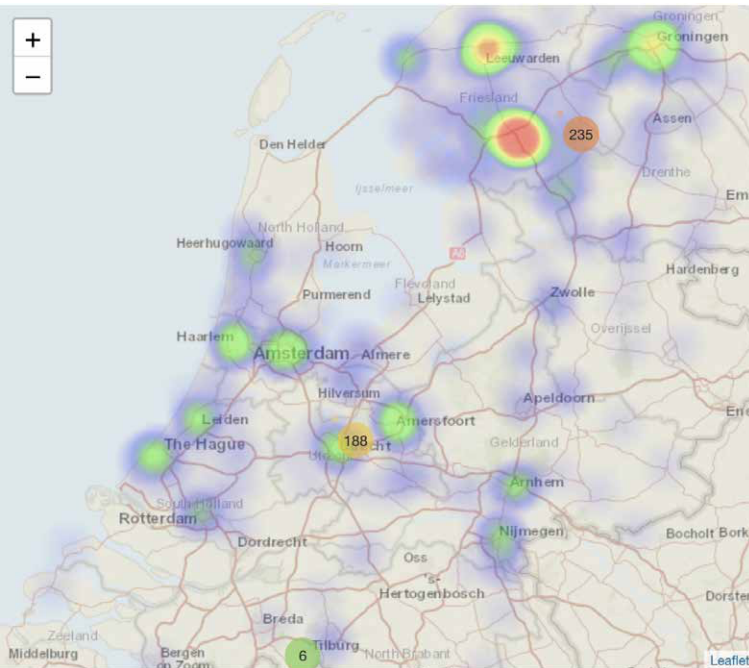

Verkoopverloop passe-partouts

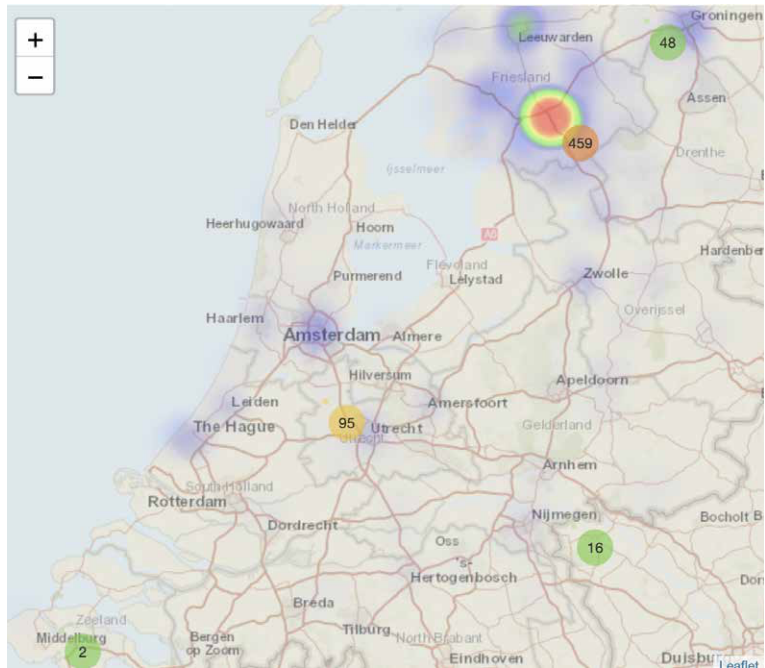
LOSSE KAARTEN

Verkoopverloop losse kaarten

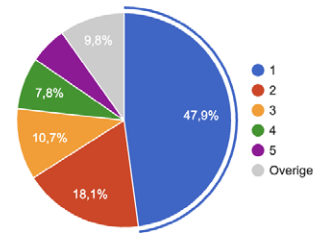

Hittekaart kopers passe-partouts (publieksspreiding)

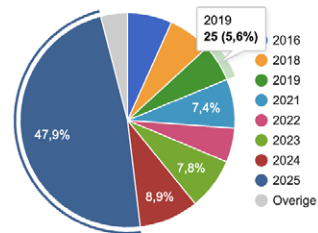

Hittekaart kopers losse kaarten (publieksspreiding)

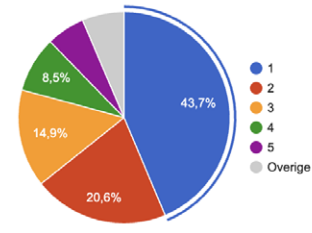
+ Loyaliteit in jaren (gem. 2.5)

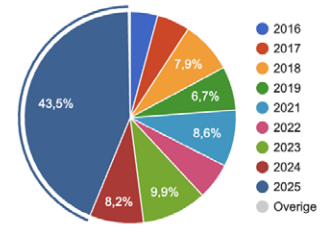
+ Eerste bezoekerjaar

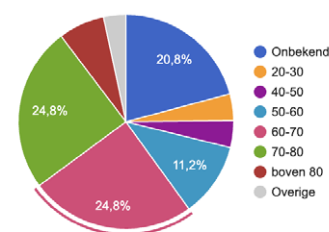
+ Loyaliteit in jaren (gem. 2.4)

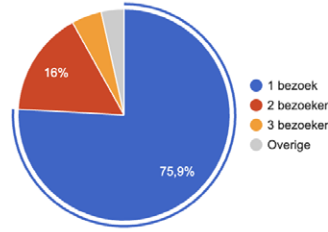
+ Eerste bezoekerjaar

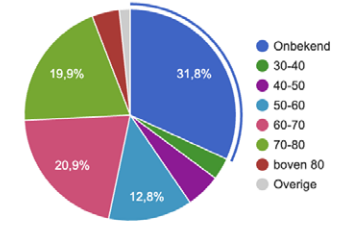
+ Leeftijd bezoekers (gem. 64)

+ Bezoeken per klant (gem. 1.4)

+ Leeftijd bezoekers (gem. 63)

Proeftuin & FamilyZone

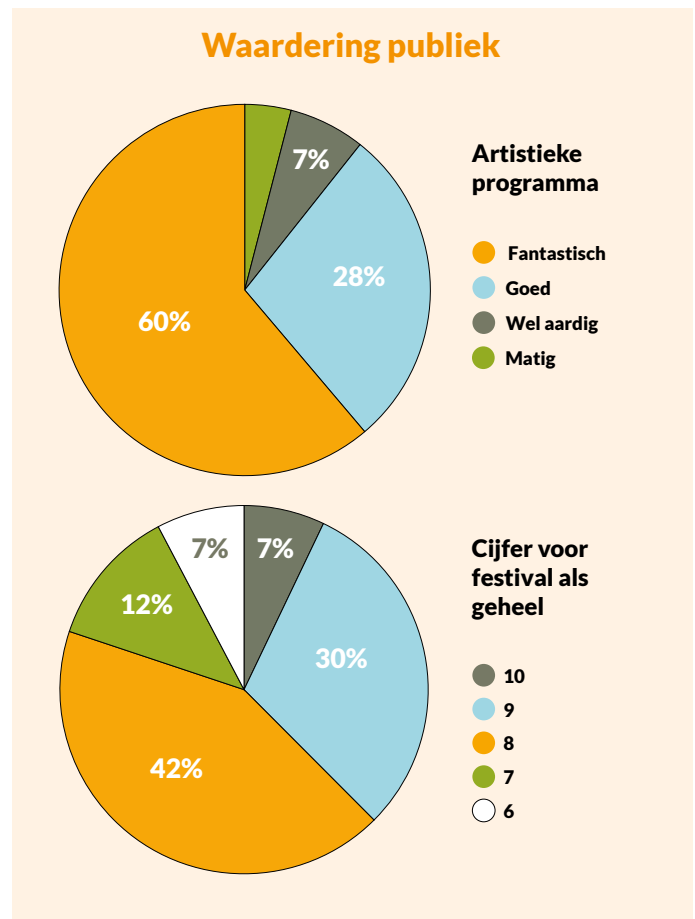
Net als vorig jaar is een aparte campagne gevoerd voor de Proeftuin & FamilyZone. Offline vond deze plaats via de scholen die deelnamen aan het educatietraject 'Het Festival als Klaslokaal' en de lokale en regionale media, online via onze eigen nieuwsbrief en social media, via vermeldingen en win-acties op de platforms van Kidsproof Fryslân en via een online advertentiecampagne. Om toegang te krijgen tot de Proeftuin & FamilyZone moest het publiek ouder dan 18 jaar een kaartje kopen à € 7,50 per dag (met uitzondering van de donderdag van het openingsconcert). Hiermee vragen we een bijdrage voor het grote culturele aanbod plus aankleding en inrichting in de Proeftuin. Net als voorgaande jaren was voor bezoekers tot en met 18 jaar de toegang tot de Proeftuin & FamilyZone gratis. Voor deze groepen gold dat ze voor aanvang een festivalbandje bij de kassa konden ophalen.

RESULTATEN

Kwantitatieve resultaten

Kaartverkoop

Omdat het festival in 2025 twee tot drie weken later plaatsvond dan gewoonlijk, zaten we niet vóór, maar middenin het festivalseizoen. Gevoegd bij alle lokale activiteiten in Friesland in dat weekeinde, de overstap van losse kaarten per concert naar dagpasse-partouts en een uitgebreidere landelijke campagne was het aantal bezoekers moeilijk te voorspellen. De resultaten zijn tweeledig: we hebben niet de doelstelling voor het aantal unieke bezoekers gehaald, maar we hebben wel de financiële doelstelling behaald. Tegelijkertijd hebben we vastgesteld dat de overstap naar passe-partouts het gewenste effect heeft gehad: waar we in het verleden voor minder bekende artiesten of op bepaalde tijdstippen nog wel eens concerten hadden met tegenvallende bezoekersaantallen, waren alle concerten op de beide grote podia heel goed bezocht. De kleinere concerten en voorstellingen hadden hier soms enigszins onder te lijden, maar dit kunnen we volgend jaar in de planning opvangen. We zien een duidelijk verschil in de resultaten per type kaart. De verkoop van passe-partouts, vanaf 1 maart in de verkoop, kende na een steile begincurve een gestaag stijgende lijn met een extra piek tijdens het festival. Deze bezoekers komen uit het hele land, met naast regionale pieken (Heerenveen/Oranjewoud, Leeuwarden, Groningen), grotere concentraties uit de grote steden (Amsterdam, Utrecht, Haarlem, Leiden, Den Haag, Amersfoort) en relatief meer bezoekers die voor het eerste

kwamen.

De verkoop van losse kaarten begon half april. Een deel van onze vaste achterban heeft hierop gewacht, want de eerste dagen werden erg veel losse kaarten verkocht. Ook daarna een gestaag stijgende lijn met een piek in de laatste dagen voor het festival. De bezoekers komen veel meer uit de regio, alleen uit Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Zwolle komen grotere aantallen losse kaartkopers. Het mooie weer zorgde voor een groot aantal bezoekers in de FamilyZone.

Door de stapsgewijze invoering van het Whize-model zijn op dit moment nog niet genoeg gegevens voor handen om de gestelde doelstelling te toetsen. Dit jaar zetten we daar nieuwe stappen in.

Cijfers

- Het aantal bezoeken aan het festival bedraagt naar schatting ruim 23.000 verdeeld over ca. 8.750 unieke bezoekers. Daarvan was ongeveer 1.650 (bijna 20%) jonger dan 19 jaar. Het aantal kinderen dat de FamilyZone bezocht was wederom indrukwekkend. Op de beide weekenddagen werden in totaal ca. 1.300 festivalbandjes aan kinderen uitgereikt.
- We verkochten 103 passe-partouts voor het hele festival, 301 voor vrijdag, 403 voor zaterdag en 250

voor zondag.

- Verder zijn voor het hoofdprogramma 2.175 losse kaarten verkocht plus 1.239 voor de première van *Atlas Orchestra* in Amsterdam dat helaas samenviel met het feest 750 jaar Amsterdam. Van de losse kaartkopers in Oranjewoud was ruim 60% afkomstig uit Friesland en Groningen.
- Bijna 44% van hen was voor het eerst op het festival, ze bezochten gemiddeld 1,4 voorstellingen en hun gemiddelde leeftijd was 63 jaar. Van de passe-partoutkopers was ruim 46% afkomstig uit Friesland en Groningen. Bijna 48% was voor het eerst op het festival en hun gemiddelde leeftijd was 64 jaar.

Atlas

De première van *Atlas Orchestra* in het Concertgebouw Amsterdam werd gedeeld via een live-stream en een live radio-uitzending (67.000 luisteraars excl. kijkers videostream, 18.000 YouTube-kijkers) en een NPO-2-Extra-uitzending op 6 juli (5.000 kijkers). De NTR maakte de documentaires *Atlas Project* (onbekend aantal kijkers) en *Het Atlas Orkest* (6.000 kijkers) over het maakproces die beide op NPO 2 Extra zijn uitgezonden op 15 december 2024 en 6 juli 2025 en ook online te zien zijn. Er is uitgebreid over *Atlas* geschreven in de Volkskrant (1,6 miljoen lezers), De Groene Amsterdammer (100.000 lezers) en het Parool (185.000 lezers). Ook was Bons te gast bij NTR Avondconcert op 5 juni (42.000 luisteraars).

Social media

We hebben het festival dit jaar opnieuw uitgebreid in de social media gepromoot. We brachten zowel de passe-partouts als losse voorstellingen onder de aandacht en postten verschillende berichten over nieuwswaardige zaken rondom het festival. We zetten veel eigen foto- en videomateriaal in, zowel organisch als betaald, en in de reels en stories.

Met gebruikmaking van onze eigen opgebouwde expertise voor het doen van betaalde Meta-campagnes hebben we met een beperkt budget veel mensen bereikt. We bereikten met onze betaalde campagnes 587.290 mensen (in 2024 bereikten we met een groter budget 823.500 mensen) en behaalden daardoor ook minder clicks. Een uitgebreide analyse, goede planning en wat meer budget, kunnen we volgend jaar nog betere resultaten behalen.

Kwalitatieve resultaten

Zie hoofdstuk 3 (Impact & betekenis)

3. IMPACT & BETEKENIS

Oranjewoud Festival is van grote betekenis voor het dorp, de gemeente en de provincie. Ook landelijk laat het zich moeilijk vergelijken met andere klassieke-muziekfestivals. Het festival presenteert cultuur van internationaal niveau en actuele waarde aan uiteenlopende doelgroepen van verschillende leeftijden, het genereert inkomsten en branding van lokale en regionale horeca-ondernemingen, het zorgt voor werkgelegenheid van zelfstandigen in de culturele sector en wakkert lokaal en provinciaal toerisme aan. Met de educatieve activiteiten weet het festival nationale expertise te koppelen aan lokale fijnmazigheid en kinderen van diverse achtergronden te enthousiasmeren met en voor cultuur. De belangrijke rol die natuur inneemt, biedt kansen om publiek bewust te maken van haar schoonheid en kwetsbaarheid. Tot slot zorgen de verschillende sociaal-maatschappelijke projecten voor inclusie en diversiteit.

De belangrijkste positieve effecten worden hieronder uitvoeriger belicht, namelijk:

- Publiek
- Genreontwikkeling
- Sociaal-maatschappelijk domein

PUBLIEK

Exit-poll concertbezoekers

Tijdens het festival kregen bezoekers van de betaalde concerten bij binnenkomst een scheurstrookje uitgereikt waarmee zij hun waardering voor het concert konden geven door middel van een cijfer van 1 tot 5. Ongeveer de helft van het publiek na afloop van de concerten een scheurstrookje ingeleverd, waarvan 60% het concert waardeerde met een 5 (fantastisch), 28% met 4 (goed), 7% met 3 (wel aardig), 3% gaf aan dat het concert tegenviel en minder dan 1% vond het slecht.

Vragenlijst bezoekers betaalde concerten

Van alle bezoekers aan het hoofdprogramma hebben we twee dagen na afloop van het festival 1.101 personen uit het kaartverkoopsysteem benaderd om deel te nemen aan de publieksenquête. Zij kregen een e-mail met de vraag een korte enquête over het festival in te vullen. Deze enquête heeft 308 ingevulde enquêtes opgeleverd, een respons van 28%. De enquête bestond uit zes gesloten en twee open vragen. Bij enkele vragen bestond de mogelijkheid om een korte toelichting te geven, zoals bijvoorbeeld hoe men de optredens in

De Proeftuin beoordeelde, het aanbod van het eten en drinken, de concertlocaties buiten Festivalhart de Proeftuin, klantgerichtheid en bereikbaarheid. Veel van de respondenten hebben een toelichting gegeven op de antwoorden. Dit geeft een goede indruk van de festivalbeleving en veel tips en tops.

De belangrijkste conclusies zijn:

- **Bekendheid** - De meeste bezoekers kenden het festival al (49%). Belangrijke andere kanalen: via vrienden/kennissen (12%), festivalwebsite/nieuwsbrief (8%), social media en radio (beide 2%)
- **Bezoekerservaring** - Grootste deel kwam niet voor het eerst: 72% vaste bezoekers tegenover 25% nieuwe bezoekers. Bezoekers kwamen vooral met hun partner (42%) of vrienden (24%). Ongeveer 10% kwam alleen; 2% gezinnen met kinderen.
- **Waardering** - Gemiddeld rapportcijfer: 8,1 (spreiding: 4 tot 10). De sfeer en veiligheid worden vrijwel unaniem als “zeer goed” beoordeeld. Informatievoorziening vooraf en op locatie scoort grotendeels goed tot zeer goed.
- **Passe-partouts** - 21% vond die optie zeer goed, 24% goed, 11% voldoende, 5% matig, 3% slecht en had 37% geen mening. Positieve waardering voor de mogelijkheid en het gemak van het passe-partout. Wel signalen van onvrede over beschikbaarheid van plaatsen bij kleine locaties en het ophalen van kaarten daar.
- **Hoogtepunten en herinneringen** - Veel respondenten noemen de open sfeer, de kwaliteit van de muziek, en de bijzondere concertlocaties als mooiste herinneringen.
- **Pluspunten** die vaak genoemd werden, zijn sfeer & gastvrijheid, kwaliteit van de muziek en de concerten, De Proeftuin, het slotconcert en Atlas
- **Kritiepunten** betroffen met name passe-partouts en kaartverkoop (onduidelijkheid en gedoe), toegankelijkheid & logistiek (bereikbaarheid van locaties, bewegwijzering en soms lange wachttijden), communicatie (wens voor duidelijkere informatievoorziening), horeca (De Proeftuin wordt gewaardeerd, maar er zijn ook kritische noten over prijs/aanbod/variatie)

GENRE-ONTWIKKELING

Onderdeel van de missie om klassieke muziek levend en actueel te houden is het herdefiniëren en ontwikkelen van het genre. Oranjewoud Festival doet dat onder meer door

het geven van een groot aantal compositieopdrachten en het doen van onderzoek naar de eigenschappen en expressiemogelijkheden van locatiemuziek. Beide worden mede mogelijk gemaakt door een extra subsidie die Oranjewoud Festival ontvangt van het FPK binnen de regeling Reeks compositiebijdrage. Daarnaast geeft het festival opdracht tot de ontwikkeling van locatiespecifieke projecten.

A. Compositieopdrachten (verbindingen)

In opdracht van het festival componeerde **Joël Bons** in 2023 het werk *283 Strings* en in 2024 *132 Guán*, die beide in Oranjewoud in première gingen. Samen vormden zij voorstudies voor de uiteindelijke 90 minuten durende compositie *Atlas Orchestra* in 2025. Daarin zijn beide werken vervlochten, doorontwikkeld, aangevuld en georkestreerd voor 40 musici, waarvan de helft uit Azië op instrumenten uit diverse culturen. De laatste opdracht werd verstrekt i.s.m. Holland Festival en NTR ZaterdagMatinee. Als oprichter van het Atlas Ensemble in 2002 met decennialange werkervaring op het gebied van niet-Westerse muziek en prijswinnaar van de prestigieuze Grawemeyer Award in 2019 voor *Nomaden* was Bons de gedroomde opdrachtnemer voor het *Atlas Project*. Als hoofdproducent heeft Oranjewoud Festival hiermee een nieuwe standaard geprobeerd te zetten voor interculturele samenwerking in de hedendaagse muziekpraktijk.

B. Compositieopdrachten (locatiemuziek)

Strijbos & Van Rijswijk kreeg een compositieopdracht voor *Proximity* (2025), een instrument en compositie in een waarin muziek, ruimte en technologie samenkwamen. Deze is speciaal ontworpen voor het hertenkamp van Landgoed Oranjestein. In hun studio-lab ontwikkelden de makers nieuwe software en een audio-interface voor de live creatie en uitvoering. Samen met achtereenvolgens harpist Remy van Kesteren en singer-songwriter LUWTEN werd vervolgens vanuit *the cockpit*, een setup centraal in het landschap, nieuw muzikaal materiaal gecreëerd met loops, drones, field recordings en synths. De ruimtelijke compositie gebruikte 3D-geluid en visuele elementen om een dialoog te creëren tussen publiek, muziek en locatie. *Kissing Nature* was een interactieve performance-installatie van kunstenaarsduo **Karen Lancel** (in 2023 gepromoveerd aan de TU Delft op het onderzoek *Can I Touch you Online?*) en **Hermen Maat** over empathische verbindingen tussen mensen, planten en technologie. In een mini-jungle van varens uit de bossen van Oranjewoud droegen deelnemers EEG-headsets terwijl ze elkaar kusten, streelden en omhelsden. Hersendata en plantenbiofeedback werden

real-time omgezet in een gedeeld geluidlandschap. De virtuele tegenhanger, *Kissing Choir (2025)*, bestond uit twaalf koppels die via algoritmes melodieën genereerden die samen een (virtueel) koor vormden in de metaverse. De jonge componist **Rahsaan Bleijs**, student Muziek en Technologie aan de HKU, was verantwoordelijk voor de compositie van het koordeel. Uitvoerenden waren gitaristen **Tristan Visser** en **David Vinazza** en jazzpianist **Luigi Grande**. In de pijplijn zitten de opdrachten aan Frieda Gustavs en Setareh Nafisi (zie pagina 9) en **Mees Vervuurt** in samenwerking met NKK NXT. De komende jaren geeft het festival locatiecompositieopdrachten aan **Kate Moore**, **Strijbos & Van Rijswijk**, **Sytze Pruiksma**, **Wilbert Bunsink**, **Dyane Donck** en **Aura Bouw**.

C. Overige projecten

Oranjewoud Festival is vaste partner van ontwikkelinstelling Station Noord. Daarmee worden jonge makers die verbonden zijn met de noordelijke regio ondersteund richting makerschap. 2025 is het laatste jaar Oranjewoud Festival multidisciplinair kunstenaar **Robin Coops** begeleidt. Dat gebeurt in samenwerking met het Noord Nederlands Orkest en betrof o.a. het project *All the pleasures*. Een uitvoering daarvan staat gepland voor 2026.

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK

Oranjewoud Festival koestert sinds het begin de ambitie om zich te ontwikkelen tot een plek waar iedereen zich thuis kan voelen. Dat geldt voor ons publiek maar zeker ook voor vrijwilligers, medewerkers, nieuwkomers en andere geïnteresseerden. Met hen willen wij een verbinding aangaan die gebaseerd is op onderling vertrouwen en betrokkenheid.

ATLAS4ALL

In 2025 is op het gebied van participatie een flinke stap gezet. Doel was om een project te ontwikkelen waarbij de deelnemers meer eigenaarschap krijgen. Hiertoe is het gemeenschapsproject *Atlas4ALL* georganiseerd als pilot, een mini-festival in de Overtuin gericht op inwoners van de gemeente Heerenveen die zich actief willen inzetten voor waarden als verbinding en gelijkwaardigheid. Om te komen tot een werkelijk participatief proces, was het belangrijk om de deelnemers binnen dit onderdeel zoveel mogelijk eigenaarschap en beslissingsbevoegdheid te geven. Het geheel werd begeleid door participatiemedewerker Marieke Jissink.

Doelstellingen waren:

- **Inwoners bereiken die Oranjewoud Festival niet**

bezoeken, bijvoorbeeld als gevolg van een migratieachterstand of een beperking, waardoor zij een bepaalde afstand voelen. Dit is grotendeels deel gelukt, hoewel ook mensen zijn bereikt die het festival eerder bezochten.

- **Een schil van betrokken professionals betrekken**, zoals professionals uit het sociaal en cultureel domein, taaldocenten, (buurt)sportcoaches en vrijwilligers van Oranjewoud Festival). Hier is niet sterk op ingezet want leek in tweede instantie niet nodig. Wel zijn aangehaakt: taaldocenten, Bibliotheken Mar en Faen locatie Heerenveen (verzamellocatie koor), kunstencentrum Ateliers Majeur (beschikbaar stellen van materialen), Stadsschouwburg De Harmonie Leeuwarden (zij organiseerden het festival *Dream Machine* en gaven deelnemers van *Atlas4ALL* de ruimte zich te presenteren), professionals vanuit zorginstelling Alliade en het COA in Burgum.
- **Meer eigenaarschap creëren**. Bij de conceptontwikkeling, de voorbereiding en de uitvoering was nauwelijks sprake sturing maar vooral ondersteuning. De curering van het programma was volledig in handen van de deelnemers. Wel was er regelmatig overleg met de deelnemers en sprake van grote betrokkenheid. Deze vrijheid leidde tot signalen dat er juist meer behoefte is aan sturing en inzet van de kennis en ervaring van het festivalteam. Expertise vanuit het festival werd weliswaar ingezet maar door tijdgebrek en een te hoog aantal deelnemers kwam dat niet volledig uit de verf.

De uitvoering van *Atlas4ALL* kende de volgende fasen:

- **Asset mapping** - Dat betreft inventarisatie, kennismaking en activatie van deelnemers, de start van een nieuwe community, het creëren van laagdrempelige betrokkenheid en het zetten van concrete stappen. Jissink heeft als Programmamaker Mienskip bij de Bibliotheken Mar en Faen het hele jaar door contact met potentiële deelnemers. Er is een online oproep gedaan, de lokale krant Groot Heerenveen plaatste een groot artikel over het project en er zijn flyers verspreid. Hierdoor was de belangstelling bij de startbijeenkomst met ruim 40 geïnteresseerden groot.
- **Ontwikkeling programmateam en groei community**. Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd: in de Overtuin en bij Ateliers Majeur. Hierbij werd duidelijk welke deelnemers serieus waren over een bijdrage, kregen enkele deelnemers een coördinerende taak, werden alle ideeën geïnventariseerd en ondergebracht in een programmaschema. Dit werd vervolgens voorgelegd

aan alle deelnemers ter goedkeuring. Het Hoofd Marketing & Communicatie, Marco van Es, werd er bij betrokken om het publiek te informeren.

- **(Pre)productie en uitvoering.** Een week voorafgaand aan festival zijn de deelnemers in de Overtuin bij elkaar gekomen om alles te doorlopen en productioneel in kaart te brengen. Hier is het grootste leerpunt uit te destilleren. Er blijkt veel meer productionele ondersteuning nodig vanuit het festival, waardoor de deelnemers ontlast worden en er meer ruimte is voor inhoudelijke in plaats van praktische begeleiding door Jissink. Ook blijkt de hectiek van een festival niet altijd in overeenstemming met de dynamiek van een participatieproject, waarbij rust en ruimte essentieel zijn.
- **Evalueren en verduurzamen.** Omdat een evaluatiebijeenkomst met de groep een te grote belasting zou zijn, is de evaluatie per mail gebeurd.

Vervolg

Met 47 deelnemers, 5 groepen/verenigingen en 18 programmaonderdelen was *Atlas4ALL* een doorslaand succes. Het krijgt dan ook een structureel vervolg met dezelfde doelstellingen onder de titel *Oranjewoud4ALL*. Leer- en evaluatiepunten van de pilot worden daarbij meegenomen of nader onderzocht:

- Een eigen locatie en de activiteiten meer verspreid over het festival. Gedacht wordt aan een 'buurthuismodel' met door de deelnemers ingebrachte en geprogrammeerde activiteiten, verbonden met het overige festivalprogramma;
- Meer productionele aandacht, bijvoorbeeld in de vorm van een eigen productie-assistent. Grootte en complexiteit *Oranjewoud4ALL* en productionele capaciteit beter op elkaar afstemmen;
- Enige curatie is wenselijk.

OVERIGE PARTICIPATIE-ACTIVITEITEN

De initiatieven die de afgelopen jaren door Jissink zijn ontplooid, zijn gedelegeerd aan andere leden van het festivalteam: het werven van vrijwilligers met afstand tot de samenleving door de vrijwilligerscoördinator, het organiseren van arrangementen voor ouderen door het hoofd horeca, enzovoort. Participatie is hiermee niet meer exclusief een verantwoordelijkheid van een persoon maar raakt ingebed in de hele festivalorganisatie. Hierdoor had Jissink de ruimte om een volgende stap te zetten op de participatieladder met *Atlas4ALL*.

Atlas Dance

Als onderdeel van het Atlas Festival en ter afsluiting van *Atlas4ALL* vond een Dabke-workshop plaats onder

de titel Atlas Dance onder leiding van de Syriër Ahmad Abdulwahab en met bijdragen van zijn de band van **Dabke to Go** en jammende Atlas-musici. Deelnemers van *Atlas4ALL* en het publiek konden meedoen met de feestelijke en opwindende Dabke, een Levantijs-Arabische volksdans die vaak op bruiloften en partijen in Zuidwest-Azië wordt uitgevoerd.

Vouchers

Oranjewoud Festival wil financieel toegankelijk zijn voor iedereen. Entree voor Festivalhart de Proeftuin en de Family Zone was gratis voor bezoekers tot en met 18 jaar en € 7,50 voor volwassenen. Meegebrachte eten en drinkwaren zijn bovendien toegestaan. Een gezin met twee volwassenen kon dus al voor € 15 euro een dag lang genieten van de muziek op het Proeftuin Podium, de programmering van de Family Zone en de mooie omgeving. Voor losse kaarten voor het hoofdprogramma betalen kinderen van 4 t/m 18 jaar slechts € 2,50 en ontvangen bezoekers van 19 t/m 30 jaar 50% korting op de normale prijs. Ondanks dit laagdrempelige prijsbeleid is een bezoek aan Oranjewoud Festival voor sommigen financieel toch niet haalbaar. In samenwerking met Voedselbank Heerenveen hebben wij opnieuw vouchers uitgedeeld bij een van de ophaalmomenten van de lokale voedselbank. Deze vouchers konden bij festivalkassa worden omgewisseld voor een compleet bezoek voor een volwassene. Inbegrepen waren de toegang tot De Proeftuin, een concertkaart naar keuze en twee drankjes naar keuze. De distributie en verzilvering van de vouchers was simpel en vereisten geen online handelingen. Dit kwam de toegankelijkheid en de privacy ten goede. De persoonlijke contactmomenten boden bovendien de mogelijkheid informatie te verstrekken en vragen te beantwoorden. Het aantal ingeleverde vouchers bedroeg dit jaar circa 60.

Vrijwilligers

Evenals voorgaande jaren is decoratiemateriaal gemaakt sociale partners voorafgaand aan het festival. Hierbij waren Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), Alliade (locatie Middelsehiem) en de Popup Heerenveen betrokken. Tijdens het festival hebben wij mensen uit het sociale domein als vrijwilliger aan ons kunnen binden, zoals mensen met een migratieachtergrond. Naast een persoonlijke aanpak, was het ook belangrijk om andere belemmeringen te ondervangen, bijvoorbeeld door persoonlijk vervoer het uitnodigen van het hele gezin van de vrijwilligers voor het festival. Het is dit jaar gelukt 20 mensen met een migratieachtergrond als vrijwilliger bij het festival te betrekken. Zij werden begeleid door vrijwilliger Mariette Koenders.

Vier het Leven

Met Stichting Vier Het Leven is opnieuw een arrangement samengesteld voor ouderen. Deze stichting organiseert vervoer en begeleiding door vrijwilligers zodat ouderen die eenzaam zijn of andere drempels ervaren om van cultuur te genieten toch dit soort uitjes kunnen (blijven) doen.

Onbeperkt Ensemble

Het *Onbeperkt Ensemble* bestaat uit professionele musici en mensen met een verstandelijke beperking, geleid door muziektherapeut Stephan Mooibroek. Hij opereert vanuit de visie dat muzikale expressie een universeel talent is, los van fysieke en mentale capaciteiten. Het ensemble presenteerde zich voor het eerst sinds 2018 op het Proeftuin Podium, wat de zichtbaarheid van het project en de deelnemers vergrootte.

Rabobank

In 2024 is een nieuw driejarige sponsorovereenkomst gesloten met Rabobank Heerenveen – Zuidoost Friesland met twee aandachtsgebieden: sociale toegankelijkheid en duurzaamheid. Op beide gebieden wordt nu samengewerkt.

4. OVERIGE STAKEHOLDERS

Oranjewoud Festival werkt met vele partijen samen, bijvoorbeeld op artistiek, facilitair en educatief gebied. Hieronder volgen de belangrijkste samenwerkingspartners tijdens editie 2025:

- **SoundLAB (Muziekgebouw aan 't IJ)** - gezamenlijk project rond beeldende kunst en composities
- **Caleidoscoop, COA, Talant, Wender, Friesland College, RondonZorg** (zie boven)
- **Museum Belvédère** - inhoudelijke en facilitaire samenwerking, jongerenproject
- **Staatsbosbeheer, landgoedeigenaren, erven Overtuin, gemeente Heerenveen** - facilitaire samenwerking
- **Stichting Stinze-Stiens** - inhoudelijke samenwerking
- **Klein Jagtlust** - wederzijdse facilitaire samenwerking
- **Kim Oosterhof** (combinatiefunctionaris cultuur van de gemeente Heerenveen) - intermediair primair onderwijs voor het project *Het Festival als Klaslokaal*
- **Ateliers Majeur** - netwerkmeeting regionale muziekeducatoren, jongerenproject
- **Parkhotel Tjaarda** - facilitaire samenwerking (concertlocatie, pachter in De Proeftuin)
- **Omrin** - afvalverwerkingsbedrijf, samenwerking op het gebied van verduurzaming
- **SPOT Groningen** - Cross-marketing en busexcursie
- **Stadsschouwburg de Harmonie Leeuwarden** - Participatie
- **Metavenues, Komodal** - Innovatie
- **Hogeschool voor de Kunsten Utrecht** - talentontwikkeling
- **Hanze / Popacademie Leeuwarden** - talentontwikkeling
- Lokale begunstigers waren **Stichting Julia Jan Wouters**, begunstiger van het eerste uur, founding partner **Stichting FB Oranjewoud, Zwanenburg Projecten** is een belangrijke lokale sponsor, evenals **Rabobank Heerenveen – Zuidoost Friesland**
- Landelijke fondsen als **Fonds21** (tweejarige ondersteuning), **Sena** (driejarige ondersteuning), **Cultuurfonds** (Atlas), **Dioraphte, Nico Nap Foundation**, en **Brook Foundation**.
- **Art Mentor Foundation Lucerne** was de enige internationale begunstiger.
- **Station Noord** – Ontwikkelinstelling (BIS) die tot doel heeft het makersklimaat in de noordelijke regio te versterken. Oranjewoud Festival is vaste partner.
- **Stichting Atlas Ensemble & Co.** - Atlas Project
- **NTR** (radio-opnames, Atlas-documentaire)
- **Holland Festival** - Atlas Orchestra
- **NTR ZaterdagMatinee** - Atlas Orchestra
- **HIIT** - Atlas Orchestra, talentontwikkeling
- **Noord Nederlands Orkest** - Partner bij begeleiding talentontwikkelingstraject Robin Coops
- **Schiermonnikoog Festival** - Samenwerking jong talent
- **Prinses Christina Concours** - Samenwerking jong talent
- **Cello Biënnale Amsterdam** - Samenwerking jong talent
- **Oerol** - Professionals-programma
- **Keunstwurk/Fulkaan** - Samenwerking jong talent
- **November Music** – gezamenlijk project rond beeldende kunst en composities

5. SWOT

Intern

Sterktes

- De artistieke inhoud/het sterke artistieke profiel,
- De locatie,
- Een sterke positionering/reputatie in de sector,
- De opgedane ervaring,
- Het groeiende (inter)nationale netwerk,
- Draagvlak in de regio,
- Goed werkgeverschap (fair pay),
- Veel betrokken vrijwilligers,
- De steeds sterkere inbedding en samenwerkingen in de regio,
- De meerjarige financiering door de overheden,
- Een (kwalitatief) sterk team,
- Aandacht voor duurzaamheid

Zwaktes

- Geografische ligging,
- Publieksbereik buiten de regio,
- Tekort aan overnachtingsmogelijkheden in de onmiddellijke omgeving,
- Aandeel publieksinkomsten,
- Communicatie met publiek (en upsell) tijdens het festival,
- Afhankelijkheid van het weer,
- Afhankelijkheid van veel verschillende grondeigenaren,
- Ondanks medewerker participatie en beleid op diversiteit is hier nog veel werk te doen,
- Sponsorinkomsten.

Extern

Kansen

- Samenwerkingen met nieuwe partners als NTR en Holland Festival
- Verdieping en intensivering van samenwerking en partnerships met bedrijfsleven
- De profilering van het festival als makersfestival door samenwerkingen met diverse regionale en landelijke partners,
- Er is groeipotentieel voor publiek (vier programmalijnen met verschillende doelgroepen),
- De media weten ons steeds beter te vinden voor goede samenwerkingen,
- Voorhoede en voortrekkersrol in de genreontwikkeling locatiemuziek,

- Ontwikkeling van educatie en maatschappelijke activiteiten,
- De ontwikkeling van een gebiedsvisie voor Oranjewoud,
- Ecologische footprint verkleinen, verdere verduurzaming

Bedreigingen

- Afhankelijkheid van Staatsbosbeheer en andere grondeigenaren,
- Afhankelijkheid van het 'broedseizoen', nieuwe omgevingswetten,
- Bezwaren en politieke druk door kleine groep omwonenden,
- Het grote aanbod aan culturele events in Nederland en daarmee samenhangend de strijd om publiek, mediaaandacht en financiën,
- Medewerkers zijn allemaal zzp'ers en daarmee samenhangend de continuïteit van de organisatie,
- We hebben voor een groot deel van het programma te maken met een vergrijzende doelgroep.
- Toenemende risico's van extreem weer

Strategische opties

Uit de confrontatiematrix komen de volgende strategische opties:

- Het artistieke profiel heeft een positieve invloed op het bezoekerspotentieel en de bereidheid van media en andere organisaties tot samenwerking, zowel in de regio als landelijk,
- De voortrekkersrol in de genre-ontwikkeling locatiemuziek en de vergroting van het (inter)nationale netwerk zorgen voor steeds interessantere partners, wat het artistieke profiel weer bevestigt,
- Het verkleinen van de ecologische footprint kan zorgen voor een positiever imago, in ieder geval in de eigen regio.

Nota bene:

- De buitenlocaties, met zand, gras of grindpaden en de binnenlocaties met trappen staan brede toegankelijkheid voor mindervaliden of mensen die minder goed ter been zijn in de weg en dwingen tot scherpe keuzes (en heldere communicatie).
- Het gebrek aan overnachtingsmogelijkheden staat de groei van het festival in de weg. Het nieuwe Van der Valk Hotel in Oranjewoud is een zeer welkome aanvulling op het beperkte aanbod, maar wordt niet voor 2029 gerealiseerd,
- De afhankelijkheid van natuurlijke factoren als het broedseizoen en het weer zijn een bedreiging, maar deze zijn niet echt op te lossen.

Omgeving

Sinds 2016 werkt Oranjewoud Festival nauw samen met een ecooloog. Deze brengt jaarlijks de ecologische status van het festivalgebied in kaart, doet aanbevelingen met betrekking tot festivalactiviteiten en bepaalt strenge kaders waarbinnen activiteiten mogelijk zijn. Tijdens het festival is er sprake van voortdurende monitoring en na afloop volgt een ecologisch rapport door MORV Adviseurs. Daarnaast heeft Ecologisch Adviesbureau Altenburg & Wymenga eind 2023 een quickscan uitgevoerd en bovendien de ecologische rapportages door MORV

getoetst op kwaliteit.

Ondanks deze zorgvuldigheid ervaart het festival tegendruk van enkele natuurorganisaties waaronder Staatsbosbeheer, Stichting Natuurbehoud Oranjewoud en privépersonen. Het streven is om in goed overleg te komen tot oplossingen die de natuurlijke belangen en de belangen zoals omschreven in hoofdstuk 3 in evenwicht brengt. Daarnaast wordt gewerkt aan een Beleidsplan Natuur & Milieu waarin de visie en het beleid op het gebied van duurzaamheid en het omgaan met de natuurlijke omgeving wordt vastgelegd. Zie ook [oranjewoudfestival.nl/natuur](https://www.oranjewoudfestival.nl/natuur)

Confrontatiematrix		Sterkten			Zwakten			
		1	2	3	1	2	3	
		Sterk artistiek profiel	Groeiend (inter)nationaal netwerk	Draagvlak/inbedding in regio	Relatief veel regionale bezoekers	Tekort aan hotels in de omgeving	Afhankelijk van het weer	
Kansen	1	Groeiend potentieel voor publiek	++	+	++	++	--	+/-
	2	Voortrekkersrol locatiemuziek	++	++	+	+/-	+/-	+/-
	3	Ecologische footprint verkleinen	+	+/-	+	+	+/-	+/-
Bedreigingen	1	Afhankelijk van grondeigenaren	--	+/-	+	+/-	-/+	--
	2	Afhankelijk van het broedseizoen	--	+/-	-/+	+/-	-/+	--
	3	Vergrijzende doelgroep	-	+/-	+/-	-	--	--

6. ORGANISATIE

Oranjewoud Festival kent een stabiele organisatie met kundige, ervaren en loyale freelance-medewerkers en volop interne ontwikkelmogelijkheden. Er is sprake van een transparante en veilige overlegstructuur en veel onderling vertrouwen. Wij zijn er daarom trots op dat er nauwelijks verloop optreedt bij het festivalteam. De organisatie functioneert bovendien plat; iedereen helpt elkaar totdat het werk af is.

A. Raad van Toezicht

De stichting kent sinds oktober 2023 een Raad van Toezicht (RvT). De profielen van de vijf toezichthouders zijn cultureel (regisseur **Ira Judkovskaja**, voorzitter), financieel (**Ruud van Zuilen**, penningmeester), sociaal-maatschappelijk (opbouwwerker **Iqbal Aslam**), juridisch (advocaat **Wilko Jan Aardema**) en ondernemend (ondernemer **Piet Bandell**). Bij de samenstelling is ook gekeken naar een balans tussen lokale en (inter)nationale verbindingen en diversiteit. Naar buiten toe treedt de raad op als ambassadeur van de stichting. De raad vergadert vijf tot zes maal per jaar in het bijzijn van het bestuur, los van incidentele interne overleggen waar nodig. De RvT draagt zoals te doen gebruikelijk een eigen verantwoordelijkheid voor het verzamelen van relevante informatie. Toezichthouders hebben een aanstelling voor maximaal twee termijnen van vier jaar. Een rooster van aftreden is gepubliceerd op de website met aandacht voor continuïteit bij wisselingen.

B. Bestuur en directie

Oranjewoud Festival kent een tweekoppig bestuur, tevens directie, dat 12 maanden per jaar actief is. Op 1 juli 2024 nam zakelijk directeur-bestuurder Dorien van Londen na vier edities afscheid van het festival. Uit de daaraan voorafgaande sollicitatieprocedure voor de ontstane vacature kwamen twee benoembare kandidaten naar voren, te weten **Miranda van Drie** en **Edith Nobel**. In eerste instantie werd gekozen voor Nobel vanwege haar lokale verbondenheid. Vanwege gezondheidsredenen zag zij zich echter genoodzaakt haar taken voortijdig neer te leggen. Per 1 februari 2025 trad Van Drie aan als zakelijk directeur-bestuurder van Oranjewoud Festival, naast artistiek directeur-bestuurder **Yoram Ish-Hurwitz**. Van Drie was van 2012 tot 2018 algemeen directeur van het Nationaal Jeugdorkest (NJO) en de daarbij behorende Muziekzomer Gelderland. Sinds 2018 bekleedde zij de functie van zakelijk directeur van het Residentie Orkest. Ish-Hurwitz nam in 2010 het initiatief tot het festival. Vanaf de eerste editie in 2012 heeft hij de ontwikkeling en groei ervan helpen realiseren. Ish-Hurwitz is verantwoordelijk voor de programmering, compositieopdrachten en projectontwikkeling en nam ook de fondsenwerving voor zijn rekening. Tijdens de overgangsfase als gevolg van de bestuurswisselingen en de inwerkperiodes kreeg hij ook enkele zakelijke taken onder zijn hoede, waaronder de financiële bedrijfsvoering en de teamleiding, hierbij ondersteund door de andere kernteamleden. Deze taken zijn geleidelijk overgenomen door Van Drie, aangevuld met onder meer relatiebeheer, periodiek overleg met de financiële stakeholders en

Rooster van aftreden Raad van Toezicht

Leden worden benoemd voor een termijn van vier jaren en kunnen eenmaal worden herbenoemd. Bestuurstermijnen uit het voormalig bestuur zijn in dit rooster meegenomen. Uitgangspunt is en blijft de continuïteit van de stichting en daarmee de kwaliteit van het bestuur én het toezicht daarop. Dit brengt met zich dat indien het wenselijk is termijnen te verkorten of kort ter verlengen, dat daartoe besloten kan worden althans het rooster daarop aangepast kan worden mits niet in strijd met de statuten.

Naam	Functie/portefeuille	Datum aantreden	1e termijn	2e termijn
Irina Borisovna Judkovskaja	Voorzitter Artistiek profiel	05-07-2021*	05-07-2025	
Wilko Jan Aardema	Juridisch profiel	01-12-2018*	01-12-2022*	01-12-2026
Pieter Willem Bandell	Ondernemend	01-12-2018*	01-12-2022*	01-12-2026
Ruud van Zuilen	Financieel	18-01-2024	18-01-2028	18-01-2032
Iqbal Aslam	Sociaal-maatschappelijk	18-01-2024	18-01-2028	18-01-2032

* Voormalig bestuur; 10 oktober 2023 overgang naar RvT

naleving van de culturele codes. Bestuursoverleggen vinden wekelijks plaats met een schriftelijke verslaglegging. Daarin worden lopende zaken behandeld en strategisch beleid bepaald met een zorgvuldige afweging van artistieke en zakelijke of interne en externe belangen. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de twee andere leden van het kernteam.

Toepassing Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het bestuur en de directie zijn op de hoogte van de Wet Normering Topinkomens en voldoen hieraan. De RvT is onbezoldigd. De honorering van zowel de zakelijk als de artistiek directeur-bestuurder ligt ruim onder de norm die hiervoor geldt binnen de WNT.

Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA)

Onderzocht wordt of het wenselijk of noodzakelijk is om de arbeidsrelatie van het bestuur te herzien.

C. Kernteam

De dagelijkse leiding is in handen van een kernteam, bestaande uit beide directeur-bestuurders, het hoofd algemene productie **Enno Feenstra** en het hoofd marketing & communicatie **Marco van Es**. Het kernteam is 10 maanden per jaar actief, van september tot juli. De tweewekelijkse overleggen worden genotuleerd.

D. Festivalteam

Tussen oktober en december wordt de organisatie gaandeweg uitgebreid met enkele teamleden, te weten:

- **Remy Alexander**, programmeur FamilyZone en *Het Festival als Klaslokaal*, na het festival 2025 opgevolgd door **Andrea Vasi** als hoofd educatie.
- **Marinda de Groot**, zakelijk assistent en hoofd horeca
- **Wiebe Kootstra**, programmaproductie
- **Thijs ten Berge**, hoofd technische productie
- **Suze Bonnema**, hoofd kaartverkoop en marketingassistent
- **Monique Jansma**, vrijwilligerscoördinator
- **Marieke Jissink**, participatiemedewerker
- **Francesca Clements**, productie leider Atlas
- **Afke de Jong**, productiemedewerker

Zij verrichten voorbereidende werkzaamheden. In januari starten zij met de uitvoeringsfase.

E. Overige medewerkers

In de periode voorafgaand aan en tijdens het festival in 2025 werd het team verder aangevuld met **Abe van Zwol** (sitecrew, stagemanager), **Arjan van der Zwaag** (aankleding), **Baukje Huizinga** (productieassistent FamilyZone), **Baukje Huizinga** (productieassistent FamilyZone), **Bernd Haberkotte** (horeca), **Bonne van der Wal** (breekploeg), **Ellen Seerden-Wagenaar** (coördinatie pachters en veldwachter), **Erik Gutman** (stagemanager), **Eva Oenema** (backstagecatering), **Floris Visser** (productieassistent), **Fyn van Rijn** (sitecrew en stagemanager Proeftuin), **Ilona Wilbrink** (kassacoördinator), **Lola Catsburg** (stagemanager), **Lysbeth Munniksen** (kassacoördinator), **Marc Blekkenhorst** (sitecrew), **Marten Koopmans** (vervoerscoördinator), **Natálie Kulina** (productieassistent Atlas), **Olaf Hansson** (sitecrew), **Paulus de Wit** (stagemanager), **Quirine Hergaarden** (parkeercoördinatie), **Robin Wagenaar** (bouw- en breekploeg, runner), **Sam Sambrink** (sitecrew en stage manager), **Wander Wouda** (assistent aankleding) en **Tjarda van der Wal-Brandt** (kassacoördinator).

F. Vrijwilligers

Tijdens het festival waren circa 170 vrijwilligers actief onder leiding van Monique Jansma. Zij gaven ondersteuning op een aantal taakgebieden, waaronder op- en afbouw, publieksbegeleiding, kaartverkoop en informatievoorziening, verkeer en vervoer, backstagecatering, horeca, parkeerbeheer en als runner. 24 vrijwilligers werden betrokken via een van onze maatschappelijke partners, hierin begeleid door **Mariette Koenders**.

G. Artistiek team

Ish-Hurwitz wordt bij de programmering geholpen door componist Remy Alexander. Hij is verantwoordelijk voor het programma van de FamilyZone en de educatieve activiteiten. Daarnaast waren in 2025 enkele gastcuratoren betrokken bij de programmering, te weten **Vincent Henar** (De Proeftuin), **Julian Schneemann** (cross-over) en **Candida Thompson** (klassiek).

7. FINANCIËN

Inleiding

2025 is niet alleen in artistiek, maar ook in financieel opzicht een succesvol jaar geweest. Na een aantal financiële tegenvallers en de wisselingen in de zakelijke directie is er vanaf het najaar van 2024 hard gewerkt om orde op zaken te stellen en is de begroting van 2025 binnen strakke kaders opgesteld. Bestuur en raad van toezicht waren het met elkaar eens dat er gewerkt moest worden aan de opbouw van een (bescheiden) weerstandsvermogen om eventuele tegenvallers in de toekomst op te vangen. Bij een openluchtfestival zijn er immers altijd risico's die tot tegenvallende inkomsten of hogere kosten kunnen leiden, het is noodzakelijk voor de continuïteit van de organisatie om daar enige reserve voor op te bouwen. Met onze sponsors konden we de afspraak maken om hun bijdrage voor de vorming van deze reserve te benutten. Door een goede budgetbewaking in aanloop naar en tijdens het festival is het gelukt om binnen budget te blijven en sluiten we dit jaar af met een positief resultaat van € 110.021.

Risicomanagement

Risicomanagement is een vast onderdeel van de verslaggeving, en daarmee ook een vast onderwerp van gesprek binnen het bestuur en in de raad van toezicht. In de loop van de jaren verschuiven de risico's in omvang en in waarschijnlijkheid, en soms komen er risico's bij of vallen af. Alle risico's uit deze paragraaf zullen, indien ze zich voordoen, uiteindelijk gevolgen hebben voor de artistieke kwaliteit van het festival en daarmee op de langere termijn voor de continuïteit van de organisatie.

De belangrijkste risico's die we op dit moment monitoren zijn:

1. Grote afhankelijkheid subsidies
2. Achterblijvende eigen inkomsten (kaartverkoop, fondsenwerving) in relatie tot kostenstijgingen.
3. Bedrijfsvoeringsrisico's zoals een cyberaanval, fraude of schade door brand of diefstal. Een specifiek bedrijfsvoeringsrisico zijn liquiditeits- en solvabiliteitsrisico's.
4. Omgevingsfactoren zoals het weer of de natuur
5. Politieke klimaat, gevolgen beleidsmaatregelen.

Ad 1 - Grote afhankelijkheid subsidies

Een aanzienlijk deel van de inkomsten bestaat uit publieke middelen. Voor de begroting van de editie 2025 maakten subsidies van diverse overheden bijna 60 % uit van de totale inkomsten. Dat geeft het festival een stevige

financiële basis, zeker met de positieve beoordelingen voor 2025-2028. Keerzijde is dat de afhankelijkheid van de overheid daarmee vergroot is, zie punt 5.

Ad 2 - Achterblijvende eigen inkomsten

Om de afhankelijkheid van één geldstroom te beperken streven we naar een goede inkomstenmix van eigen inkomsten, subsidies, fondsen en sponsoring. Verhoging van de totale inkomsten is niet alleen nodig om onze ambities waar te maken, maar ook om gestegen kosten te kunnen blijven dekken en om de nodige investeringen in verdere professionalisering van de organisatie en fair pay mogelijk te maken. De afgelopen jaren zijn we succesvol gebleken in fondsenwerving bij private fondsen. Dit vraagt voortdurende aandacht. Op het gebied van sponsoring liggen mogelijk nieuwe kansen die komende jaren verder uitgewerkt zullen worden. We streven naar een licht stijgende lijn bij de inkomsten uit kaartverkoop. Daarbij blijft een brede toegankelijkheid het uitgangspunt. Inkomsten uit kaartverkoop zijn mede afhankelijk van de weersomstandigheden. Door de invoering van passepartouts wordt dit risico iets kleiner, omdat passepartouts over het algemeen eerder worden aangeschaft.

Ad 3 - Bedrijfsvoeringsrisico's

Bij bedrijfsvoeringsrisico's gaat het om onvoorspelbare gebeurtenissen op het gebied van onze interne processen, menselijke en technische tekortkomingen, denk bijvoorbeeld aan slecht functionerende software of moedwillig veroorzaakte schade door een cyberaanval of fraude. Om deze risico's te beperken is met name aandacht voor (interne) veiligheidsmaatregelen en het bewaken en waar nodig verbeteren van interne processen van belang. Bij het inboeken en betalen van facturen wordt standaard het vier-ogen-principe toegepast en waar mogelijk vindt functiescheiding plaats. Betalingen vinden plaats door het bestuur, waarbij de administratie wordt gevoerd door een extern financieel administratiekantoor. Voor een bescheiden aantal uur is een externe controller beschikbaar voor advies en controle. Vanzelfsprekend is de organisatie verzekerd voor bedrijfs- en bestuurdersaansprakelijkheid.

- *Liquiditeitsrisico* - Dit is het risico dat over onvoldoende liquide middelen beschikt wordt om de lopende betalingen te kunnen verrichten. Vlottende activa gedeeld door vlottende passiva; ratio moet minimaal 1,31 zijn conform richtlijnen in het Handboek FPK. Per eind 2025 is dit 1,25, nog iets onder de gestelde richtlijn, maar de liquiditeit is verbeterd ten opzichte van 2024 (1,11).

- **Solvabiliteitsrisico** - Bij het solvabiliteitsrisico is het risico dat de organisatie op korte- en lange termijn niet aan haar betalings- of aflossingsverplichtingen kan voldoen. Het eigen vermogen gedeeld door het vreemd vermogen; definitie in handboek FPK. Ratio moet minimaal 0,5 zijn. Eind 2024 was de solvabiliteit ongezond laag. In 2025 is het gelukt om deze weer naar een verantwoord niveau te tillen. Per eind 2025 is de ratio 0,69, waarmee het voldoet aan de gestelde norm.

Ad 4 - Omgevingsfactoren

Oranjewoud Festival is als buitenfestival extra kwetsbaar voor weersomstandigheden. Niet alleen extreem weer, maar ook 'gewoon' koud, regenachtig of juist erg warm weer kan gelijk een nadelig effect hebben op de kaartverkoop en horeca-omzet. Extreme weersomstandigheden, zoals storm of onweer kunnen grote financiële gevolgen hebben en vragen uiteraard om de nodige voorzorgsmaatregelen op het gebied van veiligheid voor publiek, artiesten en medewerkers. Ook de kwetsbare natuur van Oranjewoud is een potentieel risico en een belangrijk aandachtspunt. We gaan uiterst zorgvuldig met de natuur om, onder andere door inzet van een ecooloog en nauw overleg met de gemeente en met Staatsbosbeheer. Sommige bewoners en belangengroepen hebben bezwaar tegen het festival vanwege de druk op het landschap. Door alle maatregelen en goed overleg met de gemeente Heerenveen mitigeren we dit risico.

Ad 5 - Politieke klimaat

Door de zeer positieve beoordelingen van zowel Fonds Podiumkunsten, als de gemeente Heerenveen en recent provincie Fryslân verwachten we op korte termijn geen grote risico's als gevolg van het huidige politieke klimaat. Bij de gemeente Heerenveen dreigen wel bezuinigingen op onder andere cultuur, vanwege de grote tekorten van de gemeente zelf vanaf 2026. We zijn in goed contact met de gemeente om dit risico te monitoren. Bij de provincie Fryslân loopt een bezwaarschriftenprocedure over de afrekening van de subsidies 2021-2024. We hebben er vertrouwen in dat dit op een goede manier zal worden opgelost.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 2025

Algemeen

Het proces van afrekenen van het festival verliep voorspoedig, met name door de zorgvuldige budgetbewaking en een duidelijke taakverdeling

tussen budgethouders, zakelijk coördinator, kernteam, administratiekantoor en controller. Omdat het festival dit jaar later plaatsvond dan normaal, was de planning rondom de zomervakantie wel lastiger. De afrekening van het festival werd direct na de zomervakantie door administratiekantoor Jonkers & de Jonge opgesteld in samenwerking met bestuur en controller en werd op 3 september door de raad van toezicht vastgesteld.

Het resultaat is € 110.021, dat sluit vrijwel volledig aan bij de begroting. We verdelen het resultaat als volgt:

- € 13.000 bestemmingsreserve ontwikkeling locatiemuziek
- € 13.000 bestemmingsreserve fair pay
- € 44.358 toevoegen aan stichtingskapitaal
- € 39.663 bestemmingsfonds FPK 2025-28

Met de toevoeging aan de algemene reserve komen we uit het negatief eigen vermogen en maken we een begin met de vorming van een hoogst noodzakelijk weerstandsvermogen.

In 2026 zetten we in op de ontwikkeling van meerdere composities en voorstellingen speciaal gemaakt voor het landschap en specifieke locaties in Oranjewoud. De initiële ontwikkelkosten kunnen vanuit deze reserve gedekt worden, realisatie wordt ondergebracht in de reguliere exploitatie of in specifieke projectaanvragen. In 2025 is gebleken dat in het team enige bijstelling nodig is op het gebied van fair pay: de afgesproken *fixed prices* deden niet altijd recht aan de werkelijk gevraagde inspanning en op sommige sleutelposities ontbrak capaciteit.

In 2025 is een verkenning gestart over een mogeijk dienstverband voor de directeur-bestuurders. Deze verkenning wordt in 2026 afgerond.

Personeelskosten moeten uiteraard binnen de reguliere exploitatie worden gedekt, de bestemmingsreserve fair pay is bedoeld voor de overgangsfase.

De kosten zijn goed in de hand gehouden, zowel baten als lasten zijn iets lager dan begroot, met een positief resultaat tot gevolg. Hieronder lichten we de grootste afwijkingen en belangrijkste bevindingen toe.

A. UITGAVEN

a. Personele lasten

De personele beheerslasten zijn wat hoger geworden, de personele activiteitenlasten lager, per saldo vrijwel conform begroting. Hierbij is nog van belang om op te merken dat in 2025 conform de toegekende subsidies voor composities 2024-25 een aantal compositieopdrachten is

verstrekt die pas in uitvoering zullen worden gebracht in 2026. De facturen zijn nog niet ontvangen, waardoor deze kosten pas zichtbaar zullen worden in 2026. Dit geeft voor 2025 een wat vertekend beeld.

b. Beheerslasten materieel

Materiële beheerslasten zijn over het algemeen goed voorspelbaar en daarmee ook goed binnen de begroting gebleven. Alleen de post reiskosten (van het kernteam) kent een overschrijding, doordat de nieuwe zakelijk directeur hogere reiskosten heeft dan de vorige. Daar staat tegenover dat voor accountantskosten lagere kosten zijn gemaakt dan voorzien, omdat minder deelcontroles nodig bleken. Na overleg met onder andere Sena volgen zij het voorbeeld van andere fondsen om geen aparte accountantsverklaring te vragen. Daarmee wordt de overhead en regeldruk verlaagd.

De totale beheerslasten materieel waren € 7.000 hoger dan de begroting.

c. Activiteitenlasten materieel

Door een strakke budgetbewaking en het actief sturen op de kosten zijn de materiële activiteitenlasten ruim binnen begroting gebleven. De budgethouders hebben hier een grotere verantwoordelijkheid in gekregen, met een betere kostenbeheersing tot gevolg.

B. INKOMSTEN

a. Publieksinkomsten

Door de introductie van passepartouts was het inschatten van de publieksinkomsten en het bepalen van maximale capaciteit van passepartouts en losse kaarten uitdagend en was het verloop van de kaartverkoop niet te vergelijken met enig ander jaar. Daarnaast werd het festival later gehouden dan normaal en was de eerste dag een gewone werkdag. Hierdoor bleef het tot het einde spannend hoeveel omzet er uit kaartverkoop en horeca behaald zou worden.

De inkomsten uit kaartverkoop waren voorzichtig begroot en zijn met afgerond € 1.000 iets boven begroting uitgekomen. De parkeeropbrengsten bleven iets achter.

De horeca-omzet stond onder druk door lagere bezoekersaantallen en door een kleiner aantal arrangementen. De verkoop van arrangementen heeft minder aandacht gekregen door de wisseling van de wacht in de zakelijke directie.

b. Sponsors

FB Oranjewoud, Zwanenburg Projecten en Rabobank Heerenveen-Zuidoost Friesland zijn trouwe sponsors en zijn van groot belang voor het festival. Door de wisseling in zakelijke directie was het dit jaar niet mogelijk om veel aandacht aan sponsorwerving te besteden. Wel hebben we autobedrijf Haaïma mogen verwelkomen als nieuwe sponsor en heeft Hotel Nodus het Atlas Project gesponsord. In 2026 zal een nieuwe sponsorstrategie worden opgesteld en uitgewerkt.

c. Private fondsen

Oranjewoud Festival prijst zich gelukkig met een groot aantal private fondsen die het festival, vaak al jaren achtereen, steunen. We noemen hier graag Stichting Julia Jan Wouters, Nico Nap Foundation, Van Panhuys Stichting, ELJA Foundation, Dioraphte, Fonds21, Sena Performers en Stichting Herason. Het Cultuurfonds, Brook Foundation en Art Mentor Foundation Luzerne steunden het Atlas Project.

Uiteraard mag ook de steun van de Vrienden van Oranjewoud Festival hier niet onvermeld blijven. Met hen zijn in 2025 maatwerkafspraken gemaakt, waarbij de bijdrage over meerdere jaren verdeeld kan worden. In 2026 zetten we met hen in op de ontwikkeling van de locatievoorstellingen.

d. Subsidies

De toekenning van de hogere subsidie door Fonds Podiumkunsten voor 2025-2028 en de toegekende subsidie, inclusief de benodigde matchingsbijdrage door Provincie Fryslân en gemeente Heerenveen maken het mogelijk om onze ambities, zoals beschreven in ons meerjarenplan 2025-2028 waar te maken en het festival artistiek-inhoudelijk verder te laten groeien binnen gezonde financiële kaders. De besluitvorming bij de provincie was daarbij nog spannend: als enige van de overheden hanteren zij een afwijkende subsidieperiode (2026-2028). Pas na het festival werden de besluiten bekend gemaakt, met een prachtige waardering en toekenning van de gevraagde bijdrage. Daarbij is niet alleen de financiële steun belangrijk: ook de inhoudelijke waardering, die blijkt uit de adviezen en beoordeling van onze aanvragen, is van groot belang voor het festival. Uit de steun van de drie overheden spreekt erkenning en waardering voor onze plannen en vertrouwen in de organisatie, wat vervolgens ook zijn weerslag heeft op andere stakeholders en partners. Door de toegekende indexering over 2025 is de subsidie van FPK hoger dan begroot, door de onverwachte lagere vaststelling van de Provincie Fryslân van de subsidie 2021-2024 is de subsidie

van de provincie lager dan begroot. Zoals eerder vermeld loopt er nog een bezwaarschriftenprocedure tegen dit besluit.

e. Vergoedingen uit samenwerking

De post 'Vergoedingen uit samenwerking/coproductie' is veel hoger dan in 2024, maar lager dan begroot. Het verschil ten opzichte van voorgaande jaren wordt veroorzaakt door het Atlas-project, waarbij vooral Holland Festival en in mindere mate HIIIT als coproducenten een forse bijdrage hebben geleverd. Holland Festival heeft € 62.060 aan kosten rechtstreeks betaald, waardoor dit bedrag niet op deze post is binnengekomen.

f. Particuliere bijdragen

De post 'Bijdragen van particulieren' staat op € 0, terwijl hier € 30.000 was begroot. Hiervoor zijn twee oorzaken aan te wijzen: ten eerste hebben wij met Stichting Vrienden Oranjewoud Festival afgesproken om hun bijdrage vanuit een meerjarige visie in te zetten. Met hen zetten wij in 2026 steviger in op de ontwikkeling van locatiespecifieke muziek. Ten tweede is eind 2024 een grote donatie voor 2025 binnengekomen. Deze is al verantwoord in de jaarrekening van 2024.

Resultaat

We hebben het festival afgesloten met een positief resultaat van € 110.021. Dit resultaat voegen we zoals gezegd toe aan bestemmingsreserves 'ontwikkeling locatiemuziek' en 'fair pay', in te zetten in 2026, aan het bestemmingsfonds FPK en aan het stichtingskapitaal.

Vooruitblik

Oranjewoud Festival 2025 was het eerste van de nieuwe periode 2025-2028 en geeft veel vertrouwen voor de komende jaren. De artistieke koers is helder en kent steun van zowel overheden als van publiek en artiesten. Het team is zeer gemotiveerd om de ambities waar te maken. Er liggen mooie kansen om zowel in artistieke als in financieel/bedrijfsmatige zin bestaande samenwerkingen verder uit te breiden en nieuwe verbindingen aan te gaan. Daarbij blijft ons doel om ook de komende jaren een inspiratiebron te zijn voor makers, musici, publiek en partners.

*Yoram Ish-Hurwitz & Miranda van Drie
Oranjewoud/Amersfoort, maart 2026*

Appendix A - Codes

Code Diversiteit en Inclusie	
Startpositie 2025	<p>Met de uitbreiding van de taken van de medewerker participatie is het streven naar diversiteit en inclusie beter geborgd en verrijkt met nieuwe inzichten uit het diversiteitsbeleid. Ook is bewustzijn gecreëerd over hoe ons eigen denken over identiteit en sociale positie invloed kan hebben op machtsverhoudingen. Dit is een continu proces waarin Oranjewoud Festival zich een actief lerende organisatie toont. Zo leren wij van (collega)organisaties, worden wij hierover geïnformeerd door de Vereniging van Podiumkunstenfestivals, laten wij ons inspireren door de nieuwsbrief Diversiteit & Inclusie en staan wij in contact met personen als Hooman Nasini, thans directeur van Society in Motion.</p> <p>De manier die in samenspraak met de voedselbank is gevonden om de gelden die beschikbaar zijn gesteld via <i>De Toegift</i> onder geïnteresseerden te verspreiden, vraagt om verdere verbetering.</p> <p>Het Atlas Project gaat zijn laatste fase in.</p>
Doelstellingen	<p>Continu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het leggen van muzikale verbindingen met andere culturen • Financiële, fysieke, sociale en culturele toegankelijkheid verhogen • Alertheid op werven van personeel ten gunste van diversiteit en inclusie • Inclusief programma en een hoge mate van toegankelijkheid • Met partners op sociaal-maatschappelijk gebied samenwerken • De effectiviteit van <i>De Toegift</i> optimaliseren <p>Meer specifiek in 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een aantal taken die voorheen onder de medewerker participatie vielen integreren in de reguliere organisatie, onder andere het werven van cultureel diverse vrijwilligers en arrangementen voor specifieke doelgroepen. • De medewerker participatie krijgt daardoor ruimte om het participatieprogramma <i>Atlas4All</i> te ontwikkelen.
Activiteiten en ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • Oranjewoud Festival werkte in 2025 wederom met Marieke Jissink als medewerker participatie. De in vorige jaren ingezette activiteiten en samenwerkingen zijn steeds meer geïntegreerd en maken inmiddels een onlosmakelijk deel uit van het festival. In 2025 werkten 22 nieuwkomers als vrijwilliger mee op het festival. • <i>Atlas4All</i> telde 47 deelnemers, 5 groepen, 18 activiteiten • <i>AtlasDance</i> • 20 vrijwilligers tijdens het festival werden geworven via maatschappelijke partners • Arrangement voor Stichting Vier het Leven • Vouchers <i>De Toegift</i> <p>Voor resultaten een meer uitgebreide toelichting op deze concrete activiteiten verwijzen we graag naar het verslag op pagina 19.</p>
Eindpositie 2025 en doelstellingen 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn met name door de introductie van <i>Atlas4All</i> grote stappen gezet, stappen die we in volgende jaren verder willen consolideren. <i>Atlas4All</i> krijgt volgend jaar een vervolg in <i>Oranjewoud4All</i>, waarbij we de ervaringen van 2025 mee zullen nemen om nog beter aan te kunnen sluiten bij de doelgroep en het festival nóg inclusiever te maken.

Eindpositie 2025 en doelstellingen 2026 (vervolg)	<ul style="list-style-type: none"> • De ingeslagen weg om diversiteit & inclusie steeds minder als een ‘apart onderdeel’, maar steeds meer als een logisch onderdeel van onze dagelijkse werkzaamheden te beschouwen, zetten we vol vertrouwen voort. • Voor 2026 stellen we ons ten doel om <i>Oranjewoud4All</i> een meer herkenbare plek tijdens het festival te geven en om deelnemers beter te kunnen begeleiden in het voortraject. In de begroting houden we rekening met een productiebudget en voldoende personele inzet. Daarnaast gaan wij een samenwerking aan met de masterstudenten <i>New Audiences Innovative Practice</i> van het Prins Claus Conservatorium. Zij gaan zich actief bezighouden met de organisatie en duurzame ontwikkeling van <i>Oranjewoud4All</i> de komende jaren.
--	---

Code Cultural Governance

Startpositie 2025	<ul style="list-style-type: none"> • Oranjewoud Festival werkt sinds eind 2023 met raad-van-toezichtmodel. Alle beleids- en uitvoeringstaken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij het tweekoppige bestuur, bestaande uit een ervaren zakelijk directeur, verantwoordelijk voor de praktische organisatie, de financiële coördinatie en sponsorwerving, en een ervaren artistiek directeur, verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling, meerjarige projecten en de fondsenwerving. De precieze taakverdeling is vastgelegd in een bestuursreglement. De directeur-bestuurders sturen een festivalteam aan van ca. tien personen met verantwoordelijkheden op het gebied van marketing, productie, participatie, horeca, kaartverkoop en vrijwilligerscoördinatie. Het bestuur legt financiële verantwoording af aan de raad van Toezicht, alsmede het houden aan de doelstellingen van de Stichting. • Stichting Oranjewoud Festival heeft sinds begin 2024 een aangepast reglement voor het nieuwe bestuur, een RvT-reglement, aangepaste statuten, een nieuwe accountant, een gedragscode en in- en externe vertrouwenspersonen. Oranjewoud Festival onderschrijft de Governance Code Cultuur en de acht bijbehorende principes. De Stichting heeft sinds 2011 de status van Culturele ANBI en publiceert in dat verband de jaarverslagen en meerjarenplannen binnen de daartoe gestelde termijnen via de website. • Naast de hoofdstichting is er een onafhankelijke Stichting Vrienden Oranjewoud Festival die zich uitsluitend bezighoudt met het werven en informeren van particuliere en kleine zakelijke donateurs. • Door het vroegtijdige vertrek van de nieuwe zakelijk directeur (Edith Nobel, in functie per 1 juli 2024, uit functie per 1 januari 2025), werden de bijbehorende taken tijdelijk overgenomen door de artistiek directeur, hierin ondersteund door de andere leden van het kernteam
Doelstellingen	<p>Continu Het uitvoerende team optimaliseren en operationeel maken</p> <p>Specifiek voor 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Geleidelijk) overdragen van de zakelijke taken aan de nieuwe zakelijk directeur (Miranda van Drie). • Evenwichtige taakverdeling zakelijk en artistiek directeur • Betere beheersing van de uitgavenstroom • Verbeteren van de solvabiliteit

Activiteiten en ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • Aantreden nieuwe zakelijk directeur (Miranda van Drie): gedeeltelijk in functie per 1 februari, volledig per 1 april 2025) • Inwerkperiode en overdracht bepaalde taken van artistiek directeur naar zakelijk directeur • Aantreden nieuw hoofd educatie Andrea Vasi, per 20 oktober 2025.
Eindpositie 2025 en doelstellingen 2026	<p>De directie is met de komst van Miranda van Drie en na een inwerkperiode weer op volle sterkte. Andrea Vasi is aangesteld als hoofd educatie. De kosten en baten zijn in 2025 goed gemonitord, met een positief exploitatieresultaat ten gevolg. De solvabiliteit is substantieel verbeterd. Er is een onderzoek gestart naar een mogelijk dienstverband voor de directie. We hebben daarvoor een adviesaanvraag gedaan bij Oog voor Impuls.</p> <p>Voor 2026 zijn onze doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bestendigen van de financiële gezondheid van de organisatie; • aandacht besteden aan sociale veiligheid en psychologische veiligheid op de werkvloer; • besluitvorming over dienstverband of voortzetting zzp'positie voor het kernteam.

Fair Practice Code

Startpositie

1. Solidariteit

- In afwachting van een CAO / heldere Fair Pay wordt de bijbehorende richtlijn zo goed mogelijk geïnterpreteerd. Zo zijn of worden de taken en betalingen binnen het team geharmoniseerd en in evenwicht gebracht met vergoedingen aan leveranciers. Excessief hoge uurtarieven voor o.a. inhuur juristen en ecologische rapportages worden vermeden.
- Een duidelijke scheiding wordt of zal worden aangebracht tussen vrijwilligerswerk en overige taken. Verantwoordelijkheden die horen bij het festivalteam worden niet te gemakkelijk overgeheveld naar vrijwilligers.

2. Transparantie

- Naast de publicatie van onze jaarcijfers op de website zijn wij makkelijk in het delen van informatie. We onderzoeken veel, verzamelen feiten, hebben een zorgvuldige administratie. Zo kunnen we ook veel delen, denk aan bezoekersaantallen, ecologische rapporten met verschillende bureaus. Dit delen gebeurt formeel en informeel.
- We leggen aan stakeholders uit waaraan, waarom en hoe we publieke en private middelen besteden, zoals in dit bestuursverslag en de jaarrekening van 2025.
- We delen zoveel mogelijk kennis en expertise en wij staan op onze beurt weer open voor vragen uit de culturele sector. Denk aan vragen van Wonderfeet, Oerol et cetera. Er is volop informeel en formeel overleg op bijvoorbeeld de congressen van de Verenigde Nederlandse Podiumkunstenfestivals, waarbij Oranjewoud Festival altijd vertegenwoordigd is.

3. Duurzaamheid

- We streven naar continuïteit in het kernteam en het festivalteam. Er is weinig verloop. Taken kunnen worden aangepast aan de hand van de behoeften van de organisatie óf de wensen en talenten van teamleden. Deze vorm van duurzaamheid vinden wij van grote waarde. De teamleden zijn uitstekend op elkaar ingespeeld, de professionals weten exact wat ze moeten doen en waar een verbetering te

<p>Startpositie (vervolg)</p>	<p>maken is, mede dankzij de jaarlijkse evaluatie direct na het festival. Er was, met uitzondering van de wissel in de zakelijk directeur, geen sprake van uitval en ziekte, noch in de voorbereidingsfase, noch tijdens het festival.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een andere vorm van duurzaamheid zien wij terug in onze kraamkamerfunctie en meerjarige projecten: makers komen vaak terug en via partners hoort het publiek ook op andere presentatieplekken de resultaten van projecten. Voorbeelden hiervan zijn <i>Toonzetters</i> en <i>Atlas</i> <p>4. Diversiteit Zie eindpositie Code Diversiteit en Inclusie, pagina 32</p> <p>5. Vertrouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De werkdruk groeit, mede als gevolg van een steeds complexere en veeleisende regelgeving, zoals de nieuwe omgevingswet die ons extra tijd en financiële middelen kost. Tezamen met fondsaanvragen en -verantwoordingen nemen de procedurele en administratieve lasten vaak zoveel tijd in beslag, dat dit op gespannen voet staat met onze eigen fair-pay-norm. • Er zijn drie loketten voor vertrouwenspersonen ingesteld. Naast de eerder aangetrokken ex-bestuurder Gerrit Kramer, vormt vanaf 1 januari 2024 Joke Genee de tweede vertrouwenspersoon. Als derde optie kan men zich wenden tot mores.nl. • In de in 2024 nieuw opgesteld gedragscode staat exact beschreven welk gedrag wordt verwacht van iedereen die betrokken is bij het festival en hoe te handelen bij overschrijding van deze gedragsnormen. De gedragscode wordt ondertekend door alle medewerkers, uitvoerenden, vrijwilligers, bestuurders en toezichthouders.
<p>Doelstellingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wij willen alleen samenwerken met onderaannemers die faire prijzen aan ons vragen • Samenwerking met collega-evenementen op het gebied van collectieve inkoop behoeftigheden aangaan of intensiveren • Materiële zaken, waaronder aankleding en inrichting duurzaam produceren, veilig opslaan en zo lang mogelijk (her)gebruiken • Een verbeteringslag kan worden gemaakt in het aanbieden van diensten tegen een te lage vergoeding. Dit geldt van bestuur tot junior teamlid. Oranjewoud Festival zal als opdrachtgever meer willen betalen, zoals in de toelichting op de exploitatierekening van de meerjarenaanvraag 2025-28 te lezen is.
<p>Activiteiten en ontwikkelingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Overleggen met leveranciers over prijsstijgingen • Invoering van de Gedragscode • Met een gemiddelde uurtarief van € 43,75 is de vergoeding voor medewerkers gestegen ten opzichte van 2024
<p>Eindpositie 2025 en doelstellingen 2026</p>	<p>Eind 2025 is er dankzij de hierboven beschreven maatregelen en ontwikkelingen sprake van fair pay en fair practice.</p> <p>In 2026 stellen we ons ten doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de tarieven overall te indexeren; • maatwerk te leveren bij individuele opdrachten, en zo beter aansluiten bij de gevraagde kwaliteit; • bij een functie waar de werkdruk te hoog was wordt een assistent aangesteld.

**Appendix B -
Selectie publicaties**

Holland Festival Atlas Orkest

Een orkest zuig je niet even uit je duim

Componist, gitarist, programmeur en muziekontdekker **Joël Bons** schreef een monumentaal werk voor een 39-koppig orkest met musici en instrumenten uit verscheidene culturen. Een nieuwe fase in zijn zoektocht naar het ongehoorde.

Bas van Putten

Het is veel, en Joël Bons is nog niet klaar. Op de vloer van zijn werkzolder in Amsterdam liggen prints van losse delen, en dat lijken er 25 te worden, uit zijn grote nieuwe stuk voor het Atlas Orkest. Dat is een 39-koppig intercultureel ensemble met musici uit twaalf landen en instrumenten uit verschillende culturen, van Amsterdam tot China. Het meeste materiaal is nieuw, maar op een natuurlijke manier gegroeid uit de ensemblestukken *283 Strings* (2023) en *132 Guan* (2024), voorstudies voor het stuk dat onder de vlag van het Holland Festival op de NTR ZaterdagMatinee van 21 juni in première gaat.

Die vuurdoop wordt het voorlopige culminatiepunt van een lange ontdekkingsreis naar en door andere muziekculturen dan de westerse. Joël Bons heeft als programmeur van het in 2019 gesneefde Nieuw Ensemble een imposant cv van baanbrekende en meervoudig bekroonde interculturele projecten. Na een China-reis in 1988 haalde hij veelbelovende Chinese componisten naar Europa. Het is mede dankzij Bons dat Tan Dun wereldberoemd werd, dat Guo Wenjing, Mo Wuping en Xu Shuya zich in de kijker konden spelen.

Belangstelling voor niet-westerse culturen en instrumenten was Bons met de papepel ingegoten. Zijn cultureel geïnteresseerde ouders kochten platen met etnische muziek uit Afrika en islamitische culturen. Zijn vader, grafisch ontwerper Jan Bons, nam uit Mexico stapels platen van mariachi's mee. Al die klankindrukken voedden en vormden een muzikaal panorama dat voor een componist in wording atypisch langs de klassieke westerse muziektraditie scheerde. Zo had Bons zich in zijn jeugd eind jaren zestig al meer verbonden gevoeld met de avontuurlijkheid van The Beatles, Jimi Hendrix en Frank Zappa dan met het ijzere repertoire van het Concertgebouworkest.

In 1998 organiseerde hij samen met het Tropeninstituut en het Concertgebouw in Amsterdam een tokkelfestival voor een wereldwijde collectie van tokkelinstrumenten. In 2002

volgde de oprichting van het Atlas Ensemble, intercultureel ensemble dat met dertig spelers uit alle uithoeken van de wereld westerse en niet-westerse instrumenten verbond tot een 'letterlijk en figuurlijk ongehoord klankpalet'.

Bons gaf compositieopdrachten, organiseerde lezingen en demonstraties van instrumenten en schreef nieuwe muziek voor Atlas-bezettingen, met als hoogtepunt het monumentale en geprezen *Nomaden* voor de wereldberoemde Franse cellist Jean-Guihen Queyras en ensemble (2016). In 2019 werd *Nomaden* bekroond met de Amerikaanse Grawemeyer Award, een van de belangrijkste muziekprijzen ter wereld.

In 2019 werden Nieuw Ensemble en Atlas Ensemble wegbezuinigd, maar artistiek leider Yoram Ish-Hurwitz van Oranjewoud Festival ontfermde zich over het Atlas-erfgoed. Hij werd de geestelijke vader en de grote stimulator van het ontwikkelingstraject dat tot het Holland Festival-project zou leiden. Voor Oranjewoud schreef Joël Bons op eigen verzoek zijn beide voorstudies voor het orkestwerk dat het Atlas Ensemble moest laten herrijzen als Atlas Orkest. Hij wilde eerst de mogelijkheden van instrumentarium en spelers in de vingers krijgen. Een orkest, zegt Bons, zuig je niet even uit je duim. Het westerse symfonieorkest maakte een eeuwenlange evolutie door voor het werd wat het is.

Maar die ontwikkeling staat al decennia stil, zegt hij. Bons wil ook een nieuw soort orkest dat de samenleving van nu weerspiegelt: 'Een veelkleurig gezelschap dat de verworvenheden en speelwijzen van musici en instrumenten uit verschillende culturen belichaamt en combineert.' Zo speelde het Atlas Ensemble in 2023 en 2024 in Oranjewoud *283 Strings* voor strijkers en *132 Guan* voor blazers, respectievelijk vernoemd naar het aantal snaren en pijpen per bezetting. Toen hij zijn leerproces had doorlopen, durfde Bons de interculturele schaaftpartij met bijna veertig spelers aan. Zo ontstond een werk dat in omvang en monumentaliteit *Nomaden* evenaart.

Atlas Ensemble,
Oranjewoud
Festival 2024

Hoe machtig moet dat klinken, veertien strijken en zes tokkelinstrumenten (drie luiten en drie citers) met zestien blazers en drie percussionisten. In alle secties verenigt Bons Europese en Aziatische instrumenten. Bij de strijkers naast twee Chinese erhu's, twee kamancha's uit Azerbeidzjan, een Turkse kemençe en een Indiase sarangi, twee violen, één altviool, twee celli en twee contrabassen. Bij de blazers, naast de westerse uit de Europese orkestpraktijk, zes niet-Europese dubbelrietinstrumenten met wortels van Armenië tot China. De muziek is soms letterlijk de synthese van de voorafgaande werken in een nieuw, grootscheepser, in de oorspronkelijke betekenis van 'samenklank' symfonisch perspectief, zij het zonder de hiërarchische gezagsverhoudingen van de westerse orkestcultuur.

Zo ontstond in een afwisseling van langzaam en snel, van innig en opwindend, een veeldelige keten van korte dans- en karakterstukken, door zijn kettingstructuur althans op het formele plan verwant aan de negentiende-eeuwse pianocycclus van Schumann of Liszt, in twintigste-eeuws perspectief aan *Revolver* van The

Westerse orkesten willen virtuoze machines zijn, maar muziek gaat ook over mensen en samenspelen

Fogueschut / Oranjewoud Festival

Beatles of Stravinsky's *Agon*. De opbouw van deel naar deel heeft als op de oude rockalbums die Joël Bons in zijn jeugd bewonderde een cumulatieve werking. Steen voor steen wordt een dramaturgisch logische totaliteit opgebouwd. In de romantiek gaat zo'n muzikale zwerftocht over onderweg zijn, het invoelend waarnemen van mensen en dingen, nieuwe sensaties ondergaan. Bij Liszt in Zwitserland en Italië, toen ook terra incognita. Bij Schumann in de wereld van het kind, zijn eigen hoofd of in het woud. Bij Bons verplaatst de reis-topos zich actueel maar even tijdsloos naar de *global village* van een scala aan muziekculturen.

Die bandbreedte maakt componeren op dit panoramische niveau ook zo uitdagend en complex. Bons' klankspectrum omspant in dit orkest de halve wereld. Zijn muziek moet door de herkomst van de spelers en hun instrumenten, en door Bons' respect voor hun taal en kunnen, in zekere zin overal tegelijk zijn. Anderzijds bevordert die diversiteit juist de eenheid, naast constructief gereedschap als een terugkerende basismodus en overzichtelijk thematisch materiaal. De overkoepelende noemer en verbindende factor is dat muziek overal die bron van leven is. Een van de delen heet vast niet toevallig *One world*. Die ene wereld is de wereld van de speler die overal één ding wil; met hart en ziel de sterren van de hemel spelen.

Over die inzet gaat het stuk, de poging om elkaar te vinden en te inspireren op dat kruispunt. Juist

daarom klinkt deze muziek als hedendaagse muziek, niet als imitatie-folklore. 'Daarvoor zijn we niet bij elkaar', zegt Bons. 'Wij zijn bij elkaar om iets anders te doen.' Ook wel, zegt hij, om los te komen van dat bloedserieuze modernistische muziekidoom. Hij wil het vrijer, enerverender, fysieker. 'Zij iets anders, ik iets anders. We proberen met elkaar een gekke nieuwe muziek te maken die nog niet bestond. Daar moet je allemaal je best voor doen.'

Hij in de eerste plaats. Interessant is hoe hier componist en musici op voet van gelijkheid samenwerkten. Bons heeft geluisterd naar zijn spelers. Daar begint het mee. Al ben je er van jongs af mee vertrouwd, hun wereld is niet de jouwe. Een instrument is ook de taal die je moet leren spreken. Dan is er de fysionomie van de muziek, de laag van het beleven en ervaren, de psychologische horizon van de spelers. Bons zoomde zich een slag in de rondte om greep te krijgen op de techniek, het spel, de mens achter de musici. Hij vroeg ze kritisch te zijn. Hij wilde leren. Hij moest ook schipperen, stuitte op onverwachte problemen die in transcultureel verkeer niet te voorkomen zijn. Fantastische spelers uit orale muziektradities lezen vaak geen noten of zijn niet gewend te spelen onder dirigenten. Of hun opvattingen van toonhoogte verdroeg zich niet met het concept van een gestemd orkest.

'De Koreaanse piri en dat gekke kleine dubbelpijpinstrumentje uit Oezbekistan, de kusjnai, hebben geen vaste toon zoals wij die kennen. Ze hebben geen kleppen of iets dergelijks,

de musici moeten elke toon zelf maken. Maar hun toonhoogtebegrip is ook fluctuerend. Intonatie is voor hun oren iets heel anders dan voor ons. Wij denken soms: oei, vals, maar dat vind ik juist leuk. Die rafelranden, daar gaat het me eigenlijk om. Wat ik ook zo boeiend vind is dat in die context de trombone en de klarinet opeens superbe, gepolijste instrumenten lijken, dat kon je in *132 Guān* mooi horen.

Ik denk dat Edgard Varèse door het dolle heen was geraakt van dit soort klanken. Hem ging het ook om die rauwe rafelrandgeluiden. Die maakten het levendig. Mijn vader scheurde als grafisch ontwerper vaak het papier. Zodat, als hij letters maakte, die altijd een soort rafelige vorm kregen. Dan leeft het, vond hij. Houd je het keurig netjes grafisch, dan wordt het mooi maar statisch. De charme van het oneffene is me heel dierbaar.'

Zo, op zoek naar hun wezenskern en hun rafelranden, verkende en mobiliseerde hij de musici. Bons schreef en schrijft met begrip voor hun kunnen en wensen, en laat hen in het nieuwe stuk met ingebouwde improvisatieruimtes in zekere zin mee-creëren. Het stuk blijft van hem, maar binnen dat raamwerk manifesteren de spelers zich zo toch op hun manier, niet als toegeëigend cultuurgoed. In het deel *Circle of Four* improviseren achtereenvolgens duduk-speler Gevorg Dabaghian, guanzi- en kusjnai-spelers Guo Yazhi en Shavkat Matyoqubov, tar-speler Elcin Nagijev, sarangi-speler Yuji Nakagawa, kamancha-speler Elshan Mansurov en piri-speler Gamin Kang. De dirigent functioneert hier meer als regisseur dan als almachtige maestro.

En zo kunnen de spelers met de universele uitdrukkingswil van gedrevenen verstolen, innig, koerend, wenend, snerpend, scheurend, snaterend en schetterend klanken voortbrengen die je nooit eerder hoorde, schoon van eigenheid. Dat is zo anders en bevrijdend aan dit experiment. De vele uitzonderingen niet te na gesproken is de westerse klassieke muziekcultuur een op klankschoonheid en esthetische perfectie afgestemde biotoop. Westerse symfonieorkesten willen onder leiding van beroemde maestro's perfecte, onverbeterlijk virtuoze machines zijn. Maar muziek gaat net zozeer over techniek als over mensen en samenspielen.

'Wat me zo ontroert', zegt Joël Bons, 'is dat waar je ook ter wereld komt, mensen soms op een simpel houtje iets zitten te spelen wat jou en hen raakt, en waar ze al dan niet ritueel van in vervoering raken. Dat je elkaar op dat niveau kunt verstaan, en samen dingen kunt doen. Het is impliciet respectvol, impliciet liefde, impliciet ontroering, impliciet alles. Daarom is het ook zo gek dat dat zo weinig gebeurt, dat alles zo monocultureel is en dat het dat zo lang gebleven is.' ■

21 juni te zien in het Concertgebouw, hollandfestival.nl. Vóór deze wereldpremière wijdt Oranjewoud Festival diverse programma's aan het Atlas Orkest, oranjewoudfestival.nl/atlas-orkest

Klassiek

Luisteren bij het Atlas Orkest

BEL VOOR ADVERTENTIE -
MOGELIJKHEDEN 088 - 572 2890.

In harmonie

Een ongehoord palet aan klanken, dat biedt Joël Bons' compositie *Atlas Orchestra*, dat zaterdag in wereldpremière gaat. Het gelijknamige orkest bevat **musici en instrumenten uit alle windstreken.** Wat daar zo mooi aan is? 'De *erhu* verrijkt je hart.'

Door **Alex Burghoorn** Foto's **David Vroom**

De ouders van Yan Jiemin wensten hun dochter een mooie toekomst toe en kochten daarom halverwege de jaren zeventig een *erhu* voor haar, een populair strijkinstrument in China. 'Ik was 6 jaar oud. Hij kostte anderhalve yuan. Dat is heel goedkoop - snel omgerekend ongeveer 20 eurocent.' Vijftig jaar later en zeven tijdzones verderop is Yan een van de 41 leden van het Atlas Orkest, dat zaterdag in het Concertgebouw in Amsterdam de wereldpremière speelt van de gelijknamige compositie *Atlas Orchestra* van de Nederlandse componist Joël Bons. Het biedt een ongehoord palet aan klanken, met behalve westerse klassiekers als viool, cello en klarinet ook meer dan twintig niet-westerse strijk-, tokkel- en blaasinstrumenten. Van de Chinese *erhu*, en de snaarinstrumenten *tar* en *kamancha* uit Azerbeidzjan, tot de Japanse *sho*, een mondorgel met bamboe pijpen.

Maar de zorgen van haar ouders behelsden indertijd niet de toekomst van de moderne concertmuziek. De Chinese communistenleider Mao Zedong had vanaf de jaren zestig miljoenen stadsjongeren naar het platteland gestuurd om op de akkers van de boeren een vak te leren. Ze hoopten dat hun dochter de dans zou ontspringen als ze al jong iets bijzonders kon leren, zegt Yan op een rustig moment tijdens het klassieke muziekfestival in het Friese dorp Oranjewoud, waar de musici van het Atlas Orkest afgelopen week de repetitieden en optraden. 'Ik bleek talent te hebben en op mijn 10de ging ik naar het conservatorium in Shanghai. Dat was in 1978. Mijn ouders zag ik toen nog twee keer per jaar. Ik schreef hun brieven; een telefoon was er niet.'

De klank van de *erhu* doet Chinezen denken aan de menselijke

zangstem. Op de twee losse snaren kun je op ongeëvenaarde wijze van de ene naar de andere toon glijden. Zulke met een strijkstok gespeelde glissando's krijgen volume door een zeshoekige, met slangen huid gespannen klankkast.

'Ik kan niet goed omschrijven waarom ik de *erhu* zo mooi vind', zegt Yan, die lesgeeft aan het conservatorium van Beijing. Dan: 'Het is waarschijnlijk net als met mensen van wie je houdt: ze verrijken je hart.'

Het gemoedelijke Oranjewoud Festival, dat al jaren in de lente neerstrijkt in het ooit door edelen ingerichte natuurgebied aan de rand

van Heerenveen, is de kraamkamer van het Atlas Orkest. De snaarinstrumenten kwamen hier in 2023 samen, de blaasinstrumenten en slagwerkers waren in 2024 aan de beurt. Zondag zaten ze voor het eerst allemaal samen op een podium.

Het is een 'ongelooflijk intercultureel orkest', zegt Bons in zijn introductie aan het publiek, waarbij hij zo overloopt van enthousiasme voor het nieuwe, dat zelfs de meest verstokte Bach-liefhebber bereid is de 21ste eeuw te betreden. De 'monoculturele orkesten' van de westerse symfonieën of de Chinese opera's zijn al jaar en dag hetzelfde. 'Ik kan me nog herinneren dat in Amster-

dam de eerste pizzeria kwam, toen was ik 7. Nu kun je overal alles eten. Waarom zouden we in de muziek niet ook veel meer op zoek gaan naar het mengen van smaken?'

Erhuspeler Yan Jiemin zit aan de eerste lessenaar, als een soort concertmeester. Naast haar zit Elshan Mansurov uit Bakoe, de hoofdstad van Azerbeidzjan, en een meester op de *kamancha*, een strijkinstrument met vier snaren waarvan de klank wat helderder is dan de nasalere *erhu*. De twee spreken elkaars taal niet, maar musiceren als in één adem met elkaar. Ze zijn dan ook Atlas-musici van het eerste uur.

Het orkest is de overtreffende trap

Yan Jiemin met haar *erhu*, een instrument dat doet denken aan de menselijke zangstem.

'Je kunt nu overal alles eten. Waarom zouden we in de muziek niet ook veel meer op zoek gaan naar het mengen van smaken?'

Componist **Joël Bons** loopt over van enthousiasme voor het nieuwe.

Links: de 20-jarige Huseyn Nagijev in het midden, met zijn leraar Elshan Mansurov (links) en vader Elcin Nagijev. Rechts: zijn *kamancha*.

“
'Ik denk dat Joël onze instrumenten inmiddels beter kent dan wijzelf'

van het veel kleinere Atlas Ensemble, waarmee Joël Bons na de eeuwwisseling een nieuwe klankwereld begon te ontginnen. Het bleek een rijke inspiratiebron. In 2019 kreeg hij voor het celloconcert *Nomaden*, geschreven voor het 18-koppige Atlas Ensemble, de prestigieuze Amerikaanse Grawemeyer-compositieprijs, ook wel de Nobelprijs voor muziek genoemd. De droom om daarna de nieuwe klankwereld tot orkeststerkte uit te bouwen, vond behalve bij het Oranjewoud Festival ook gehoor bij de NTR ZaterdagMatinee en het Holland Festival, die gezamenlijk de première van het anderhalf uur durende *Atlas Orchestra* mogelijk maken.

'Het is moeilijk te bevatten dat al zo veel jaren verstreken zijn,' zegt kamanchaspeler Mansurov. 'Zoals we hier nu zitten, uit Japan, Korea, China, Armenië, Turkije. Het is met recht een hele atlas, een wereldkaart. Met dank aan de componist!'

Maar het orkest is geen gimmick, geen symfonieorkest als reclamestunt voor de Verenigde Naties – ook al gaf Bons het tweede van de 25 delen van *Atlas Orchestra* de titel *One World*, een stukje 'waarin we laten zien wat voor prachtigs we in samenwerking kunnen maken, in tegenstelling tot wat er elders in de wereld gebeurt'. De compositie is wel degelijk de weerslag van vele jaren aan monnikenwerk. In lange online Zoom-gesprekken en Zoom-repetities verkende Bons al in de coronajaren samen met de musici de klanken en speelwijzen, zodat hij vanuit de mogelijkheden van de instrumenten kon componeren en niet alleen maar zijn eigen fantasie eraan zou opleggen.

'Ik denk dat Joël onze instrumenten inmiddels beter kent dan wijzelf', zegt Elcin Nagijev, ook afkomstig uit Azerbeidzjan, en bespeler van de tar, een luitachtig tokkelinstrument met een achtoevormige klankkast van moerbeihout, afgedekt met het buitenste weefsel van een koeienhart. 'Hij heeft mij geheel

men van mijn instrument laten ontdekken en ik heb melodieën leren spelen die heel ongewoon zijn voor de tar. Op het conservatorium in Bakoe kunnen ze niet geloven dat Joël geen Azerbeidzjaan is.'

Het Azerbeidzjaanse smaldeel van het orkest telt ook de jongste Atlasmusicus – sterker nog: de 20-jarige Huseyn Nagijev was nog niet geboren toen het ensemble in 2002 voor het eerst samenkwam. Kamanchaspeler Mansurov en tarspeler Nagijev zijn de belangrijkste mannen in zijn leven: de eerste is zijn leraar, de tweede is zijn vader. Tussen hun grijze coupes zit hij het hele weekend grijnzend met zijn trotse

baardje te stralen. Voor vader en zoon Nagijev componeerde Bons een duet, dat tegen het einde van *Atlas Orchestra* in de cyclus is opgenomen.

Het duet, *Moving Ears* getiteld, toont tijdens een voorproefje in Oranjewoud hoe de vele niet-westerse instrumenten het orkest een rauwere emotionele lading geven dan het gepolijste westerse palet. Zonder uitzondering hebben de instrumenten een kleiner bereik aan noten en vaak ook een kleiner volume dan de westerse orkestinstrumenten, die in de loop van de 19de eeuw zijn uitgegroeid tot een volume om concertgebouwen te vullen. Maar met hun trillers, vibrato's, glis-

sando's en een verrassende variatie aan blaas- en tokkeltechnieken weten de musici één noot al op te rekken tot een melodie aan kleuren.

De partituur van *Atlas Orchestra* is met zijn 41 verschillende partijen complex, zegt dirigent Ed Spanjaard zondag opgewekt tegen het publiek. 'En ik ben wel iets gewend.' Al meer dan veertig jaar werken de zeventigers Bons en Spanjaard samen. Ze zijn wapenbroeders in de eigentijdse muziek sinds de oprichting van het Nieuw Ensemble in 1980. Het was een illustre gezelschap met een ongewone mix van westerse blaas-, strijk- en tokkelinstrumenten (mandoline!), waar door componis-

ten vanuit de hele wereld in opdracht meer dan duizend stukken voor zijn geschreven. In hun beginjaren waren ze de wegbereiders voor de internationale doorbraak van de Chinese componist Tan Dun.

Maar het is niet alleen de dirigent die het Atlas Orkest bij elkaar houdt – er is ook de sho van Naomi Sato. Tijdens het Oranjewoud Festival laat ze haar mondorgel van bamboe klinken in de oranjerie van het landgoed. De lang aangehouden akkoord-brengen ondanks de schrille dissonanten rust in de ruimte. Hoge boventonen die uit de samenklanken ontstaan, schitteren als sterren aan de hemel.

In de eeuwenoude Japanse muziektraditie, zegt Sato, is het mondorgel van bamboe 'de verbindende schakel tussen hemel en aarde'. Voordat ze zich vijf jaar geleden helemaal toelegde op de sho, speelde Sato ook nog saxofoon en was ze thuis in de eigentijdse gecomponeerde muziek. 'Ik voel me daarom ook het kruispunt tussen de twee werelden in het Atlas Orkest.'

De sho is een wonderlijk instrument, dat zowel is te bespelen door lucht uit te blazen (uitademen) als lucht in te zuigen (inademen). Tonen kunnen daardoor eindelijk worden aangehouden, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de klarinet of fluitist die tijdens het spelen steeds tussendoor momenten moet vinden om in te ademen.

'Omdat mijn hele ademhaling door het instrument gaat, wordt de sho een verlengstuk van mijn lichaam', zegt Sato. 'De filosofie achter de sho is dat de bespeler daarmee de sfeer bepaalt, en musici en publiek in dezelfde stemming brengt. Het geluid is weliswaar zacht, maar als het hele orkest klinkt, brengt de sho de glans die het geheel omringt.'

Wereldpremière *Atlas Orchestra*, Concertgebouw, Amsterdam, 21/6. Live uitgezonden op NPO Radio 4, 14.15 uur.

Naomi Sato met haar *sho*, een instrument waarmee tonen eindeloos kunnen worden aangehouden.

Atlas Orkest geeft alternatief voor stoffig orkest, met oosterse instrumenten

ORANJEWOUD FESTIVAL

.....
Jacobs Haagsma

Het Atlas Orkest: een langlopend project, met instrumenten en muzikanten uit allerlei windstreken (oosterse vooral). De eigenlijke première is in het chique Amsterdamse Concertgebouw. Maar zonder het Oranjewoud Festival, dit weekend, was het niet gelukt.

De dizi (een Chinese bamboefluit), de shakuhachi (Japans blaasinstrument), de qanun (Turkse cither), de sarangi (Indiaas vioolachtig strijkinstrument), de kemence (strijkinstrument uit de Turkse invloedssfeer), de sheng (Chinees mondorgel), de sho (de Japanse tegenhanger). En meer. Plus toch ook hobo's en violen.

Het Atlas Orkest telt instrumenten van over de hele wereld – maar toch vooral de oostelijke helft – en voor de bespelers daarvan geldt hetzelfde. Dan kun je te maken krijgen met hoogst aardse problemen. Van de pipa, een Chinees, nogal peervormig snaarinstrument met zware frets, is de kam afgebroken. Daar moet een speciaal soort lijm aan te pas komen, maar waar vind je die, in het pinksterweekend als alles dicht is?

Dat soort dingen. De muzikanten van het Atlas Orkest logeren dezer dagen in Hotel Noudus in Delfstrahuizen en oefenen in het dorps huis van Echtenerbrug, even verderop. Komend weekend laten ze hun vorderingen zien op het Oranjewoud Festival, het kindje van artistiek leider Yoram Ish-Hurwitz – die zich het lot van het project van componist Joël Bons heeft aangetrokken. Het project krijgt daar eigenlijk een festival binnen een festival, inclusief een communityproject samengesteld door mensen uit de buurt: Atlas4All.

Museum, monocultureel

Het is dus een orkest, dit Atlas Orkest, maar dan niet zoals we dat kennen. „Het gekke is”, zegt Bons, „dat het symfonieorkest een eeuw heeft stilgestaan. Heel raar. Na *Le Sacre du printemps* (het geruchtmakende stuk van Igor Stravinsky, 1913, red.) is er gewoon niks veranderd. Je hebt een soort museum, volkomen statisch. Dat eindeloos herhalen van al die repertoirestukken, dat is de dood in de pot.”

En, heel belangrijk: „Het lijkt totaal niet op de maatschappij”, zegt Bons over dat statische, stoffige orkest. „Het is monocultureel, uit de tijd vind ik. En hiërarchisch. Dat is dit project niet, of veel minder. Dat is ook mijn ideaal van hoe je samenleeft.”

Eigenlijk heeft hij het nooit zo bedoeld, maar het Atlas Orkest zou je kunnen zien als een alternatief. Bons herinnert zich het 'voorstelronde' bij de eerste oefensessie, op de ochtend van eerste pinksterdag. „Dat was zo geweldig. Een uur lang zat iedereen naar elkaar te luisteren. Van de doedelzak tot de sarangi.”

Ish-Hurwitz: „Je hebt dan meteen respect en bewondering voor elkaar. Dat schept ook een band.” Bons: „Iedereen met zijn eigen instrument, zijn eigen culturele achter-

grond. Als je kijkt naar wat er in de wereld gebeurt... Daar wordt helemaal niet geluisterd. De verbinding tussen al die mensen, dat is ontorend.”

Muziek kan dat. Maar dat was niet eens de achterliggende gedachte toen Ish-Hurwitz besloot Bons te benaderen, geïnsponeerd als hij was door diens *Nomaden*: een soort voorganger van dit project.

Slechte muziek, gauw over

Ish-Hurwitz: „Het ging mij om de klank, dat vind ik het meest fascinerend. Die muzikale interesse in die klankbeelden, dat staat voor mij als pianist ook bovenaan. Verder had ik geen agenda. Maar er is zo'n oersprankel, zo'n vlammetje wat het gaande houdt. Dat is de essentie van de motivatie, een fysieke fascinatie. Daarna komt er van alles bij, wordt het steeds rijker.” Bons: „Maar als je slechte muziek hebt, is het gauw over.”

Het werken met muzikanten uit andere culturen, met (voor ons) exotische instrumenten die ook weer hun eigenschappen hebben, heeft zo zijn uitdagingen. Niet iedereen beheerst het westerse notenschrift, bijvoorbeeld. „De bespeler van de sarangi (Indiaas snaarinstrument, red.) schrijft dat dan over naar een Indiase partituur. Ja, ik schaam me

rot dat ik dat niet kan. En verder, ja, zingen. Voorzingen. Doe alsjeblieft die noten op papier weg, luister naar elkaar.”

Daarom zitten er veel canons in het stuk, dat trouwens ook *Atlas Orkest* heet (en twee keer drie kwartier van je tijd neemt). Bons: „Dan spelen we gewoon een deuntje, een simpel deuntje, en dan zet je 't na elkaar in. Dan maakt het niet uit of iemand eruit is, want het is toch een canon.” Bons verzon meer van dat soort „strategieën en trucs. Wat zou gaan werken?”

Zo ontstond er muziek met een zekere functionele inslag, „een speciaal soort muziek dat ik voor een gewoon orkest misschien nooit zou schrijven. Want je probeert die gekke combinatie aan de gang te krijgen.” En juist in dat ruwe samenspel dat je dan krijgt, zit ook weer de charme.

„Als je hobo of trombone met hun strakke klankbeeld zet naast die oosterse rietinstrumenten... Die hebben allemaal een rafelklank. Het moet ook hier en daar een beetje rafelen, dat vind ik juist veel leuker dan al die gepolijste westerse klanken en orkesten.”

Voorbij het Westen

Combineer nou maar gewoon een Ierse doedelzak met een Oezbeeks

.....
Het moet hier en daar een beetje rafelen, veel leuker dan al die gepolijste westerse klanken en orkesten

Joël Bons

rietblaasinstrument en een Chinees mondorgel. „Nou, dat geeft me een klank waarvan je denkt .... wauw!”

Zoals zovelen van zijn generatie (hij is 72) groeide Joël Bons, gitarist van huis uit, op met Beatles, Rolling Stones, Frank Zappa. Maar in de platencollectie van zijn ouders („een heel wonderlijke collectie”) ontdekte hij ook muziek uit Bali, Afrika, Mexico. Zo groeide zijn interesse in klanken van voorbij het strenge, gepolijste westerse ideaal.

Dit Atlas Orkest heeft dan ook een lange voorgeschiedenis, waarvan de laatste paar jaar op het Oranjewoud Festival te volgen zijn. „Ik heb heel erg zitten wikken en wegen welke instrumenten wel en welke niet. En dan de mensen erbij, de bespelers.. Daar is erg veel research aan vooraf gegaan, wel 25 jaar.”

Ja, zo lang loopt dit traject dus eigenlijk al. De laatste paar jaar is Yoram Ish-Hurwitz mee kartrekker van deze hele onderneming, namens zijn Oranjewoud Festival als producerende partij. Want het is me nogal een operatie, logistiek, financieel, productieel. Bons: „Al die visa, brrrrr ...”

Kraamkamer

Zonder het Oranjewoud Festival, dat de afgelopen paar edities een paar

Exotische instrumenten in Echterbrug en, straks, Oranjewoud: het Atlas Orkest repeteert, onder leiding van componist Joël Bons. Foto: Marco Keyzer

vooruitblikken liet horen in meestal kleinere bezettingen, was het zover niet gekomen – ook al is de eigenlijke première pas een week later, op 21 juni in het Concertgebouw te Amsterdam onder de vlag van het Holland Festival, ook coproducent.

Bons: „Het Oranjewoud Festival had echt de functie van kraamkamer. De musici hebben de kans gehad om zich te laten horen. En nu presenteren we het orkest, we laten zien wat er allemaal kan. De chique eindpresentatie is dan in het Concertgebouw, maar hier is de creatieve hub.”

Mits het festival daarvoor de credits krijgt, broemt Ish-Hurwitz. „De structuren in Amsterdam zijn er al heel lang, die zijn behoorlijk vastgezet. Er spelen veel belangen, er is veel prestige. Maar dat kan ook verstikkend werken. Terwijl wij hier de luxe hebben van in de luwte dingen kunnen proberen. De vrijheid die je nodig hebt.”

Bons: „Dat is ook een van onze thema's. Dit gaat eigenlijk over vrijdenken. Dingen die nog nooit eerder zijn gebeurd, en waarom eigenlijk niet?” Ish-Hurwitz: „Daar moet je wel de zuurstof en de ruimte voor hebben. De ruimte die ons als festival ook gegund is.”

Muziek

Jaloersmakend avontuurlijk

Joost Galema

Oranjewoud Festival met accordeonist Vincent van Amsterdam

Festivals zijn drijvende krachten achter vernieuwing in de klassieke muziek. **‘Traditie is geen versteend fossiel, maar een levend organisme.’**

Het woord ‘seizoen’ verloor deze eeuw snel aan betekenis in de klassieke muziek. Was de zomer in het verleden bedoeld voor rust en contemplatie, tegenwoordig hoeven musici niet meer noodgedwongen met vakantie. Het Concertgebouw in Amsterdam houdt al bijna veertig jaar – met veel nieuw publiek – de deuren open in juli en augustus met laagdrempelige concerten.

Andere zalen voor klassieke muziek sluiten in juni grotendeels de deuren. Maar ze zijn nog niet dicht of de festivalkoorts breekt los, in de buitenlucht of op andere ‘ongewone’ plekken. Deze ontwikkeling is minder voor de hand liggend dan zij lijkt, want meer dan andere muzikale genres streeft klassiek naar een klankideaal dat zich buiten de biotoop van de concertzaal lastig laat verwezenlijken. In de openlucht kan dat zelfs onmogelijk.

Maar een nieuwe generatie luisteraars hecht daar minder waarde aan. Zij hebben andere verlangens. ‘We hebben een breder en dus wat minder onderlegd publiek dan decennia geleden,’ zegt Jeroen Smits (52), programmeur bij Muziekge-

bouw Eindhoven. ‘Die groep voelt zich meer aangesproken door het podiumcharisma van musici en hun vermogen om mensen mee te nemen in een groter verhaal.’

Zijn collega Carine Hartman (30) van TivoliVredenburg in Utrecht herkent die trend. ‘De beleving wordt belangrijker. Vooral jonger publiek wil meer dan alleen muzikale kwaliteit, het wenst op zo’n avond onderdeel te worden van iets bijzonders, van een soort magische gebeurtenis.’

Zomerfestivals voor klassieke muziek voorzien niet alleen in die behoefte, maar ze vormen ook een proeftuin voor zalen – kraamkamers voor nieuwe muziek en formats. Neem het Atlas Orkest in het vierdaagse Oranjewoud Festival bij Heerenveen. Daar kreeg de Nederlandse componist Joël Bons de kans tot het uitleven van zijn fascinatie voor instrumentenfamilies die zich wereldwijd ontwikkelden in verschillende culturen.

Van de artistiek directeur, pianist Yoram Ish-Hurwitz, mocht hij zijn ideeën gedurende drie festivals verfijnen met

Oranjewoud Festival met Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet

‘Onze zaterdag
verkoopt uit,
ongeacht wat
er speelt’

musici uit het ‘ nabije en verre oosten ’ en Europa. ‘ Wij willen onder meer een podium bieden aan onderzoek zoals dat van Bons, ’ zegt Ish-Hurwitz (57). ‘ Hij bestudeert al zo’n kwarteeuw uitheemse instrumenten, wat resulteerde in het be kroonde *Nomaden* met het Atlas Ensemble. Wat nu, was toen de vraag. Bij ons kon hij de volgende stap zetten, naar een orkestvorm. Festivals lenen zich voor zulke experimenten. ’

Partners Holland Festival en NTR ZaterdagMatinee brachten daarna afgelopen weekend de wereldpremière in het Amsterdamse Concertgebouw. ‘ Bezoekers van Oranjewoud groeiden mee in het wordingsproces van Atlas Orchestra, en vanuit ons laboratorium katapulteren we dat nu naar het volle licht van het internationale concertpodium. ’

Naast ‘ gewone ’ klassieke optredens – meesterpianist Alexander Gavrylyuk en Amsterdam Sinfonietta bijvoorbeeld – waren onlangs op Oranjewoud meer bijzondere belevenissen. Vaste gast is het duo Strijbos en Van Rijswijk, dat in *Proximity* met diverse luidsprekers in velden en bossen het landschap liet versmelten met neoklassieke composities. Muziek

werd een ruimte waarin luisteraars de aard van de muziek veranderden door rond te wandelen.

In Museum Belvédère in Heerenveen konden mensen hun gekus laten opnemen, waarna kunstmatige intelligentie dat omzette in melodie. Bedoeling is dat daaruit een *kissing choir* voortkomt.

‘ Wij zijn mensen van vlees en bloed, geen robots met bits en bytes. De vraag die me intrigeert is: kan door computers gemaakte kunst bij mensen emoties oproepen? ’ zegt Ish-Hurwitz. ‘ Zo willen we inzicht krijgen in de rol van muziek, nu en in de toekomst. De eeuwenlange klassieke traditie is onze bron en inspiratie, maar het is niet de essentie, niet wie we zijn. Er is altijd beweging geweest. Niks is in beton gegoten. ’

Oranjewoud kent eenzelfde opzet als Wonderfeel, dat zich afspeelt in het eerste weekend van juli bij Kasteel Groeneveld in Baarn: het publiek betaalt voor toegang tot het begrensde festivalterrein en kan dan gratis naar alle optredens.

‘ Mensen zijn hier niet voor bepaalde concerten, ’ zegt Wonderfeel-directeur

The background features three concentric circles in a light orange color, centered on a white background. The circles are of varying radii, creating a layered effect.

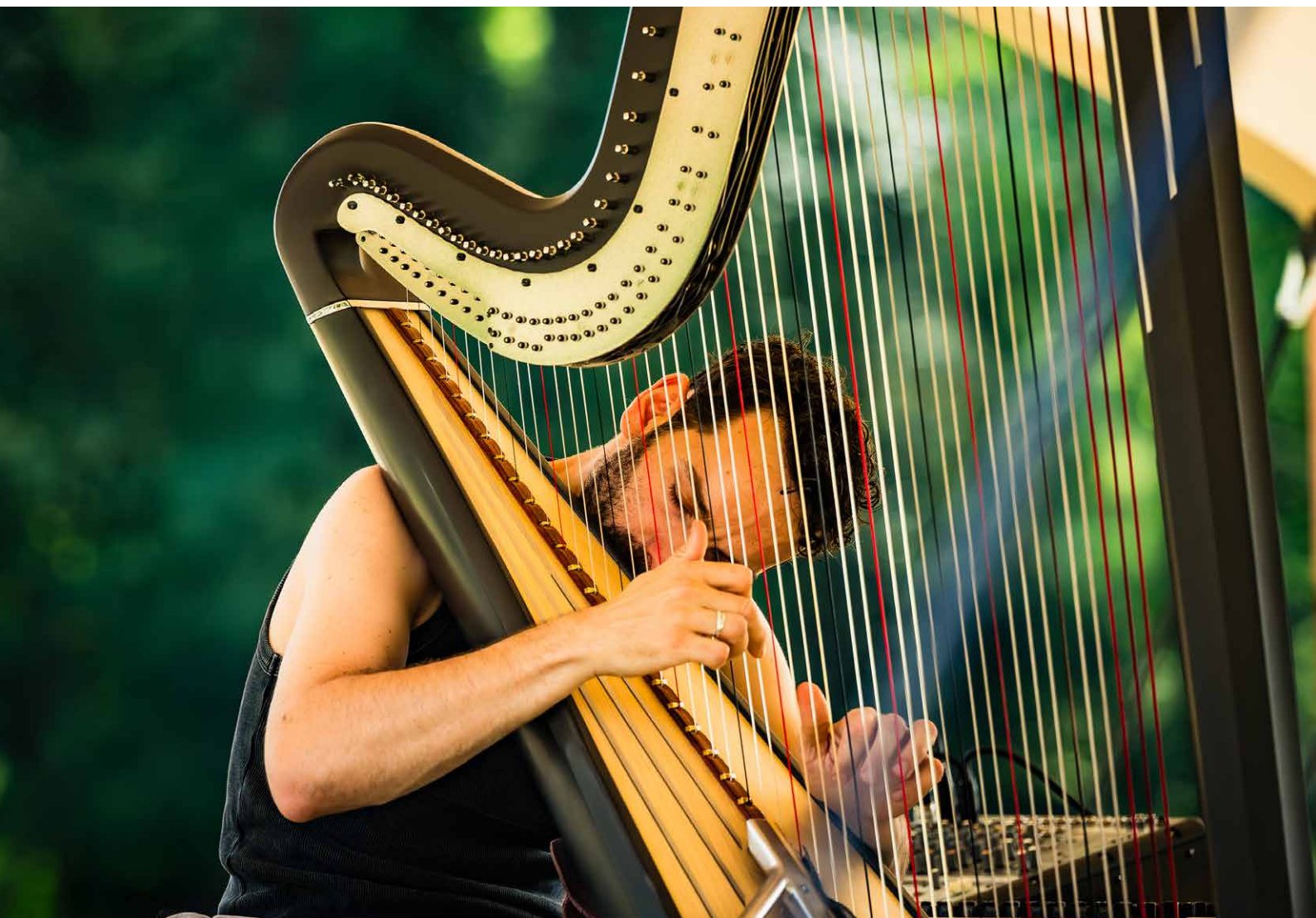
Fotoverslag

VERKLARING

Ondergetekende toezichthouders en bestuurders verklaren kennis te hebben genomen van bovenstaand jaarverslag van Stichting Oranjewoud Festival en akkoord te zijn met de inhoud ervan.

Leeuwarden/Heerenveen/Oranjewoud/Amersfoort, 25 maart 2026

Was getekend

Ira Judkovskaja
Voorzitter Raad van Toezicht

Was getekend

Ruud van Zuilen
Toezichthouder

Was getekend

Iqbal Aslam
Toezichthouder

Was getekend

Wilko Jan Aardema
Toezichthouder

Was getekend

Piet Bandell
Toezichthouder

Was getekend

Miranda van Drie
Directeur-bestuurder

Was getekend

Yoram Ish-Hurwitz
Directeur-bestuurder

